

Casa

Gab.

Est.

Tab.

N.º

R

4

6

R

4

6

Salutiferæ

CRUCIS TRIVM-
phus in Christi Dei Opt. Max.

Gloriam, et ad Christiane mē-
tis solatium, Per quēdam reli-
giosū D. Hieronymi Carmine,
et si rudi, pio tamen expressus.

1553.

FRater Hieronymus ab Azābuia, sacrae The-
ologiae humilis professor, a reuerendissi-
mo. D. Cardinali supremo horū regnorum in-
quisitore, ad librorū examen deputatus, testor
me hunc librum de Crucis Domini triūpho,
a Reuerendo patre fratre Francisco Barcellēsi
ordinis diui Hieronymi editū expendisse & ex
animasse, nihilq; in eo quod aut orthodoxae fi-
dei aduersetur aut mores pios laedat deprehēdis-
se, quare premitto typis mādari posse, in quorū
fidem has muniui septima die Septēbris anni
Domini. M.D.LII.

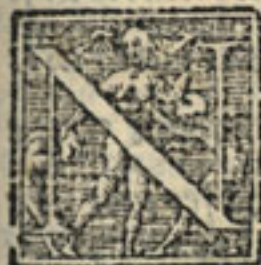
EPISTOLA

AVTHORIS AD EPIS
copum Liriensem.

PRÆSTANTISSIMO

Domino Blasio primo Liriensis
urbis Episcopo. Frater Fran
ciscus Barcelensis.

S. D.

Ostra æta-

te, Christianissime præsul, il-
lud Apostoli vaticiniū ad im-
pletū non sine lachrimis videmus. Et (in-
quit) tempus, cum sanam doctrinam non
substinebunt, sed ad sua desideria coacerua-
bunt sibi magistros pruriētes auribus. Et à
veritate quidem auditū auertent, ad fa-

z. Thib.
4ed.

bulas autem conuertentur. Nunc enim non
 solum auditum á veritate, sed & calamū
 quidam omnino auertunt. Nam hi etiam
 (quod sine stomacho dici non potest) qui se-
 se de christiano nomine ubique iactitant,
 Amadis, Splādionis, Clarimundi, & hoc
 genus aliorū vanis, ac fictitijs rebus libros
 implent, & in infinitum augent, adeo ut
 nullus nugandi sit finis. Profecto gētilicij ho-
 mines de sua republica multo melius meriti
 sunt, quam de sua quidam christiani. Illi si-
 quidem de moribus, de re militari, ac rusti-
 ca, de rebus etiam alijs, qua humana vitæ
 vsui sunt, quamplurima scripserunt, hi
 vero grauioribus studijs neglectis ad nu-
 gas sese conferunt. Illi suorum deorum præ-
 conia, ac maiorum factatum carmine, tum
 etiam soluto sermone celebrare curarunt. Hi
 autem Christi sui ducis, ac martyrum res

Ad Liriensem episcopū.

præclaras contemneres, committitua idea-
lium hominum facinora narrare nō sinūt.
In hos merito inuehitur propheta, filij ho-
minum (inquiens) usquequo graui corde, psa. 4. 2o
ut quid diligitis vanitatem, & queritis
mendacium? Rursus alio in loco. Vana lo-
cuti sunt unusquisque ad proximum suū. psa. 112.
Sed miror eorum magistratum incuriam:
qui has nugas in lucem edi permittunt. Sa-
ne tantam nugandi licentiam rectores gen-
tiles nemini unquam concessere. Nam (si
Aulo Gelio credimus) ubi poetas, ac orato-
res à rebus grauisimis ad nugamenta cala-
mum reuocare romani magistratus persen-
serunt, protinus nugatorium opus vulcano
mandarunt, authoresque in perpetuum de-
truserunt exilium. Cum igitur his nugis
intentos nonnullos christianos homines ani-
maduertissem, res præclaras, quas Cruce

Authoris epistola.

veluti altero superbi Goliathis ense prin-
ceps ille caelestis Iesus peregit, triumphos eti-
am, quos ab hoste victor reportauit, carmi-
ne et si rudi non potui non dicere. Hæc enim
ab his sum opere amplecti putavi, qui cum
vate sacro legem, diuinamque scripturam
iniquorum, ac vanorum hominum fabularum
onibus præferunt. Sed cum diu mecum ani-
mo agitarem, cui nam viro hoc opusculum
dedicarem, tu studiosissime præsul eo omni-
um maxime dignus tandem occurristi. Ut
enim interim tuam erga me maximam li-
beralitatem, paternumque amorem taceam,
apostolicis diuæ Crucis monachis maxima-
tum laude præes. Hos siquidem, qui olim
infirmum monasticæ vitæ locum habere, et
ab Augustiniano instituto degenerare vi-
debantur, ad summam religionis perfe-
ctionem tua prudentia, ac pio virtutum

Psal. 118

l. 1

Psal. 118

2

Ad Liriensem episcopū.

exemplo reuocasti. Præterea quod ad nostrum vel maxime facit institutum, proprijs humeris Crucem post Christum ultro ac continuo defers. Nam perfectissimū illum antistitem Paulum imitatus stigmata domini Iesu in tuo corpore portas, non mundi, non carnis, sed tui ducis Christi signa fidelis signifer gestas, clauos nimirū, flagella, ac spinas coronam. Quam maxime etiam caues alia re gloriari nisi Crucem domini nostri Iesu Christi, per quem tibi mundus, & tu mundo Crucifixus es. Et quod sine tua maxima laude dici non potest, non hac tui principis grauissima, ac humillima vexilla, cum ad pontificij honoris culmen euectus es, deposuisti. Eandem enim prorsus vitæ asperitatem nunc pontifex effectus seruas, quam olim subditus, ac pauperrimus monachus tenebas.

Authoris epistola.

Hæc tui animi constantia cum paucis tibi
communis est. Nam monachi fere omnes
ubi opulentum pontificatum adepti sunt,
totum statim vite rigorem remittunt, ac
Christi insignia in mundana permutant, &
à domini castris pedem referentes, mundo
militare incipiunt, verbera etiam, ac Cru-
cem in molles carnis delicias transferunt.
Videntur enim isti sibi persuasum habere
episcopi insignia non quidem Crucem, nec
flagella, sed vestes sericas, phaleras, aurea
q̄ mularum ornamenta esse. Denique in pau-
cis spinea corona, & aurea mitra sese per-
mittunt, sed altera alteram vicissim expel-
lit. Ad hæc tu omnium primus in urbe Co-
nimbricensi literarum omnium studia insti-
tuere cepisti. Quare (ut arbitror) inui-
etissimum regem nostrum Ioannem Tertium
in literas, harumq̄ studiosos maxime pro

Ad Liriensem Episcopū.

uocasti, ac benignius affectū reddidisti. Nam tua presertim admonitione rex ille excitatus, tanta benignitate, ac favore persecutus est literas, ut à Lusitanico regno antiquam barbariem, & doctrinarum insitiā relegans, ipsumq; regnum maximo literarum splendore decorans Athenis, & reliquis totius orbis academjs literarum gloriam, ac primatum praeipuerit. Itaque Lusitania, quae olim literarum frustra per aliena regna mendicare solebat, nunc integros scientiarum thesauros uniuerso orbi impartiri potest: atq; proinde Lusitania nihil desiderandum reliquit. Nam ea ipsa, quae iam omnes nationes armis antebat, nunc literis, ac summo religionis cultu exuperat. Quamobrem & bonarum literarū, & uerae religionis reparatio christianissimo regi illi ascribenda est. Cui qui

dem reparationi quantum adiuventi tua
prudencia, ac morū integritas contulerit,
nemo ignorat. Obres igitur tam præclaras
(nisi fallor) velint, nolint inuidi, invito
etiam tempore rerum edace, tuum nomen
omnia secula celebrabunt. Cui igitur viro
primū nostrum Theologices opus congruen-
tius dedicarem, quàm tibi, qui ut literarū
exactissime academiæ instituerētur, in cau-
sa vel maxima fuisti, ubi ego ipse sacras
litteras didici? Et cui Crucis opus decentius
offerrem, quàm tibi, qui Crucem domini
tuis humeris semper portas? Munus ergo
quod tibi tot rationibus debetur, sub tuo pa-
trocinio benignus assume, ac errata, quibus
(ut arbitror) maxime scatet, castiga, et
prelo traditum, si tuæ prudentiæ visum
fuerit, in lucem ediube. Dec tibi christia-
nissime præsul celestis ille antistes ea velle,

Ad Liviensem Episcopū

conarique, quæ optima sunt, ac idem tuos
conatus bene fortunet, ut amplissimum
religionis decus, quod tibi sine exemplo ha-
ctenus contigit, possis itidem propagare,
ac indies augere, et post mortalem hanc vi-
tam dierum plenus ad tuos patres apponi,
maximaq; pijsimi episcopi præmia in celo
accipere.

Ad eundem episcopum
Liricensem.

EPIGRAMMA.

*Gloria pontificum vastum celebrant
de per orbem,
Maxime te rerum nemo referre
potest.*

*Nil mortale sapias, nec ades nisi corpore terris,
Cetera nam reddis calicis ipse polo.
Calicis humani per rumpis culmina recti,
Cælum animo, factis semper, & ore refers.
Nunc fruere mitra populi sine murmure solus,
Tradit honor reliquos dentibus invidiæ.
Pontificis siquidem multi venantur honorem,
Aule ubi obsequium sponte dedere diu.
At te, perpetuo cænobia dum arcta colebas,
Hoc rex inuitum tollit honore pius.
Ex monachis unus cunctorum puncta tulisti,
Quis non sorte frui te potiore cupit?*

Epigramma.

*Nam tua sub breuibus regnat prudentia metis,
Se nunc imperium possidet illa minus.
Legibus est orbem vastum componere digna,
Cui datur & monachis iure preesse Crucis.
Hos nam virtutum radijs fulgere dedisti,
Et scelerum tenebras luce fugare nigras.
His quoque perfectam monachorum cedere turbam,
Primum namq; decus religionis habent.
Rex pater obtinuit patriæ pietate vocari,
Tu patris & nomen religionis habes.
Quiq; Crucis pondus baiulas in corpore durum,
Hoc tibi nec fulgens mitra reiecit onus.
Nil rigor est vitæ tanto mutatus honore,
Nunc tibi delicias durior ipse fugis.
Mitra alijs genij penitus cum laxet habenas,
Has tibi parenti comprimit illa magis.
Plurima sunt, fateor, paucis communia tecum,
Est tua sed vitæ gloria tota grauis.
Liria nunc felix, primus cui contigit ille
Præsul, recti alijs qui pia norma foret.
Hanc si pontifices curent seruare futuri,
Nil quondam damni Liria mæsta feret.*

Epigramma.

Gaudeat illa magis lætissima præfule tanto,
Vrbis quam elato nomine, nunc quod habet.
Qui dedit hūc, grates referat gratissima regi,
Consuluit regum nemo perinde Liris.
Cunctatum his meritis viuet per secula nomen,
Et tibi post cineres crescet vbiq̃ue magis.
Æternamquē feres super aurea sydera famā,
Quod te ergo decet, suscipie lætus opus.

Annotationes

breues in omne opus.

Hoc opus & si paruum, in quatuor tamen diuissimus libros, partim quòd materiae diuersitas tot exigebat sectiones, partim quòd futurum videbamus, vt tantæ lectionis continuatio tædio lectorem generaret. Præterea multiplex operis diuisio rem clariorẽ reddere solet. In primo igitur libro describimus quo pacto deus optimus maximus per Crucem reparauerit, quicquid per vetitam illam arborẽ perdidimus, & quamobrem tale reparandi genus cælestis ille pater potius elegerit, causas non contemnendas reddimus. Ad quod probandũ notissimum illud principium adducimus, deo esse morem deperditas res eo modo reparare, quo amissæ fuerant, quod quidem principium tum rationibus, tum multis etiam exemplis explicamus. Sed hîc admonendum esse lectorem, eique mentem nostram aperiendam commodissimum duximus, ne forte hæreseos, aut impietatis nos arguat. Nam cum de reparatione illa ageremus, Crucem ea, quæ per vetitam arborem

Annotationes breues

amissimus, adeo feliciter, exacteque, recuperasse
vt ipsorum loco duplitiâ munera reddidisse as-
seruimus. Sic enim carmē habet. Quicquid &
illa mali genuit mortalibus arbor, hæc tulit. i. ab-
stulit, & gemino munere capta refert. Et ad id
probandum nonnulla quoque adducimus quæ
nec Crucis, nec Christi meritis nobis prouene-
runt, vt est mirabilis illa verbi incarnatio, seu
vniō, quæ nullam prorsus merendi subit ratio-
nem. Nouerit igitur pius lector nos hic rem tra-
ctare in vniuerso, & statum innocentia, quæ per-
didimus cum gratia statu, ipsamque gratiã cum
peccato, clementissimum patrem cum sæuissi-
mo dæmone, ac cælestem Adamum cum terre-
no comparare, & ipsam gratiam, seu donum ad
seruandum maiores vires habuisse, quam pecca-
tum ad perdendum asserimus. Hinc factum est,
vt quædam adduceremus, quæ salutifera Crucis
beneficio, quædam quæ sola dei benignitate no-
bis cōtigerunt. Præterea hoc libro, Dei optim.
Max. erga nos amorem vtcunque exaggera-
mus, ipsumque vim tantam habuisse dicimus,
vt diuinam illam maiestatem immanibus sup-
plicijs submittere, ac in summa opprobria dei-
cere potuerit. Hoc etiam in tertio libro multo
latius tractamus. Et ad extremum huius primi

libri quid beneficij in reliquas arbores Crucis arbor cōtulerit ostendimus, ac proinde more poetico ad agendas gratias magnificentissimæ Crucis cætum arboreum adhortamur. Hinc optima connexionione secundi libri exordium subsequutū est. In secundo, & tertio libro ea commoda, quæ sacræ Crucis meritis hominibus prouenerūt, latissimé prosequimur. Et in secūdo libro quamobrem deus humanæ reparationis opus sibi ipsi reseruauerit, nec alicui committere voluerit, causas (nisi falor) non omnino triuiales, nec lipis, ac tōsoribus notas reddimus. In tertio libro inter alia hoc potissimum, ac latissimé tractamus, Christum per Crucem multo plures ad fidem conuertisse, quā per signa stupenda, ac prodigia. In his potissimum libris ad tropologiā sæpe digredimur. Nam & si aliorum sensuum interdum meminimus, in morali tamen diutius immoramur. Tropologicus enim sensus vt nobis omnium notissimus, ita & utilissimus est. Quartus liber tribus absoluitur capitibus, quæ & si literis, vt in soluto sermone fieri solet, nō distinguantur, ipsa tamen rerum triplice diuersitate satis distincta sunt. Nam in primo capite explicamus, quam utilis fuerit venerāda Crux angelis, & machinæ toti tum cælesti, tum etiam

Annotationes breues

terrena, & vtrique quantum gaudij, tartareæ ve
ro plagæ quantum luctus attulerit. In secundo
capite describimus quid honoris, ac præmij ob
Crucis meritum Christus fuerit cõlectus. Hu
ius capitis principium, carmẽ illud est. Nec sat
Cruce meritis turbam vicisse ministram ducis,
quin dominum munere prosequeris. Carmen
vero, quod eidem finem imponit, sic habet. De
missos animis nectar cæleste fouebit, vsque vo
met stygias mente superbus aquas. Tertium ca
put ea munera refert, quibus Christus officij
memor Crucem accumulauerit, ac mutuo dono
rum certamine Christum cum sacra Cruce cõ
tendentem introducimus, ipsamq; Crucem de
nique superatam fuisse, sed victoriam hæc Cru
ci non opprobrij, sed laudis maximum augmẽ
tum attulisse ostendimus. Quicquid autem in
hoc opusculo asserimus, tum rationibus, tũ potis
simum sacrę scripturę testimonijs, figurisq; cõ
probamus, ac roboramus. Nam (nisi fallor) aut
fere omnes, aut potissimas sacrarum literarum
figuras, quæ ad Crucis mysterium attinent, ad
ducimus, easque iuxta reconditiorem sensum
explicamus. At ne quis hoc opus temere dānet,
nasque suspendat adunco, sciat nos in eo aut
nulla, aut per pauca ex nobis dixisse, sed sacrorũ

In omne opus.

theologorum placita fuisse secutos. Maluimus enim, si forté suas sententias repetitum venerie author, nosque furti arguerit, veluti cornicem fortiuo colore denudatam rideri, quàm proprijs alis deficientibus, nec nostri ingenij grauissimū ac ignauissimum pondus per latissimum domine Crucis mare deferre valētibus, in pelagus alicuius erroris incidere. Nam cum ob ingenij nostri infelicitatem videremus vitare nō posse, quin nostra carmina ruditatis arguerentur, ope ram quàm maximé dedimus, ne impietatis etiā notarentur.

Michaëlis Beckhni a. 1611.

SI forte in his, quæ ex nostro pauperrimo
hortulo colligimus, aliqua erroris immen-
dices reperta fuerit, eam ipsam ecclesiastica fal-
ce euellendam relinquimus, ac veluti Christia-
næ veritatis amantissimi, totum opus Romanæ
censuræ committimus.

*Quicumque percussus aspexerit eum,
vivet. Numer. 21.*

De Triumpho

Crucis. Liber primus.

FERT ANIMVS CRVCIS

in laudes prorumpere sacra,

Fert quoq; virtutis dicere quicquid hēt.

Tecru x sã guineo quæ sopolcherrima cultu

Dexteranunc cœptis vatis adesto pijs.

Cognita vix homini patris sapientia summi

Res simili reparat, quo periere modo.

Mortis in assensum dictis mendacibus Euam

Gen. 3.

a. b.

Sap. 2. d

Compulit exundans angelus inuidia.

Virgo salutiferis domini sanctissima verbis

Luc. 1.

c. d.

Præbeat assensum, spiritus alter agit.

Fœmina dat lethi pomum, dat fœmina vitæ,

Gen. 3.

b.

Ro. 5. d.

Nos quoq; perdu homo, seruat & alter homo.

Nos vir sub barathrum trusit, vir traxit ab ipso,

Iræ vir superæ causa, modusque fuit.

Mœsta fuit mulier diræ prænuncia mortis,

Gen. 3.

b.

102. 20.

Et mulier vitæ nuncia læta fuit.

c.

Gen. 7.

Æstus aquæ totum vindex absorbuit orbem,

d.

102. 3. a.

Ille salutiferis post reparatur aquis.

A

2 DE TRIVM. CRVCIS

- Gen. 7.
b. Nā supra vnda velut destruxit, & infera mūdū
10ā. 3. a. Sic coeli hunc virtus mixta reformat aquis.
- Gen. 37. Somnia constituunt seruū miranda Iosephum,
Gen. 41. Somnia dant dominū fratribus esse suis.
Ferro lædit homo, blando medicamine sanat,
Solutus eo curat, quo ferit ipse Deus.
Iustitiæ siquidem superæ exigit ordo seuerus,
Quod res amisit, sariat illud eas.
Quodquæ genus fuerat viciatum crimineturpi,
Hoc secleris pœnas postea soluat idem.
Non Deus angelicam, nostrā sed sumeret vltro
Naturam, hæc potior, promptaq; causa fuit.
Omnia sed vetito depröpta ex arboris esu,
Quæ patimur miseri credimus esse mala.
Instituit sapiens ligno, & iustissimus ergo
Impia velligni tollere damna Deus.
Vult morbus, nobisque salus dimanet eodem,
Vt quoque res eadem vubus, opemque ferat.
Quod patribus fuerat primus occasio damni,
Causaque sit lignum commodatus idem.
Extitit infelix homini contactio ligati,
Commoda Crux domini corpore tacta venit.

Nosheu mortali lignum sub sorte subegit,
Per lignum est Letho libera conditio.
Nos dedit imperio Sathanae gustatio ligni,
Nos reddit ligni poena cruenta Deo.
Arbore vir picea tumidus descendit in umbras,
Arbore vir caeli moenia clara subit.
Qui verita plantae tumidi tabescimus esca,
Cruce valido nobis subuenit antidoto.
In cruce composuit caesis moriendo medelam
Sanguine sydereus pharmacopola suo.
Ut quoque liuores deleret mente relictos
Criminis, apta Crucis balsama planta dedit.
Herbis vulnus erat nullis medicabile nostrum,
Diuini succo sanguinis indiguit.
Fert crucis ad nidum prolem pelicanus amata,
In tumulo triduum plorat & aethereus.
Et propriae vitam sobolis praeposere gaudens
Sanguine perfusam suscitatur ille suo.
Namque infecta nigro scelerum per corda veneno,
Astigio exanimis angue iacebat humi.
Innuit hoc, veniam cum lex sine sanguine culpa
Non reprobis, curam nec dabat invalidis.

Heb. 9. f
Leui. 14
2.

4 DE TRIVM. CRVCIS

Luce in crimen homo sub sexta est lapsus, et hora.

His ipsum & reparat sanguine sponte Deus.

Ipsonamque die peccasse putatur Adamus,

Quo fuit ex rubeo conditus ille luto.

Ge. 3. a
10. a. 19.
e.

Ad vetros Eua plantæ damnatio ramos,

Ad crucis euenit virgine stante salus.

Fœmina transfixit duro fortissima clauo

Iud. 4. c

Hosti indææ virginis vmbra caput.

Iud. 4. a

Feritur & inuictæ palmæ sedit sub vmbra,

Dum nocuos damnat, soluit & innocuos.

Tempora namq; crucis transfixū demona clauis

E medio proles virginis illa tulit.

Sic populo confert per natum virgo salutem,

Gen. 3.
c.

Et mulier colubri conterit vna caput.

Sub cruce & eternis dānauit demona vinculis,

Tartareis soluit nos pia compedibus.

Quæ dedit antiquis superans erroribus Eua

prover.
31. b.

Serpentem finem, fœmina fortis adest.

Fœmina fortis adest, & humillima pectore virgo,

Quæ reparat quicquid perdidit Eua tumēs.

Mater & opprobrio quod mersit prima nefando,

Fœmineum summo tollit honore genus.

Viriam in fœmineũ stomachari desinat agmen,
Iure quod obijciat nil modo prorsus habet.

Nãq; leui quicquid peccauit pectore mater,
Corrigit hoc animo filia virgo graui.

Hanc per quinq; miser quæsuit secula mūdus,
Digna sed hanc ætas cernere sexta fuit.

Quos tulit ex nobis dæmon per ligna triumphos,
Ligna per hos victo dæmone Christus habet.

Cruce vice decipulæ iacitur pressura tyrannum
Dæmona, mortalis ponitur esca caro.

Numinis ars summi, decepit dæmonis artem,
Arbore nam victor, victus & ille fuit.

Hoc iugulat ferro David Golionta superbum,
Cæsar in hebræos quo fuit ille nocens.

I. reg. 7
3.

Haud secus hoc Christus prostrauit dæmona ligno
Quo ferus humanum læserat iste genus.

Quo dux ex Syria Solymos iugulare superbus
Venerat, hoc cæsus concidit ense caput.

Judith.
11.

Nã cæco hunc mulier pulcherrima turbat amore,
Ebrius & oppressi colla sopore ferit.

Iert caput auulsũ iã humeris, sine nomine corpus
Sanguine foedato linquit inane toro.

Urbem, quam victrix furiosa intrare putauit,

Fœmine a cervix hanc venit ic̄ta manu.

Vt caput in pera videre Holofernis Hebræi,

Gaudia tunc omnes mixta stupore tenent.

Et cruce truncatur picei dominator Auerni,

Omnes qua voluit perdere Christiadas.

Urbs domini Sathanã ingulatũ ecclesia vidit,

Quam sibi nequicquã subdere certuserat.

Qua tamẽ ille manu peritur, nisi virginis almæ

Illa huius siquidem gessit Hebræa typum.

32p. 10. Contempto mundum sanat sapientia ligno,

2. Quem Deus altisonis fugerat antè modis.

1. Cor. 1. Nec docet artificem tanti productio mundi,

3. Detegit hunc homini passio stulta Crucis.

1. Cor. 1. Rebus, & abiectas quas mundus iudicat amens,

Res voluit summas ædere sæpe Deus.

Iudicijs vi homo discat pendere supernis,

Censuris hominum credere quisque sinat.

Quò fugeret ratio reparandi demona mundi,

Ipsi ne Sathanas callidus esset obex.

Quî sathanas vitam reparandã morte putaret

Et decus à furca quî fore lethifera?

Inuictas rector virescellauit Olympi
Sub vili gentem stipite tartaream. Abac. 3
Victa sed his mors, quæ toto regnabat in orbe, 2.
Aufugit, infestæ mortis & auctor abit.
Nã huius si ligni figantur cornibus ambæ 2 Abac. 3
Palma, sed clavis libera virtus agit.
Cautius, aut nullum Golion certamen adiret, 1 Reg. 17
Fortia si pastor tolleret arma David.
Fallitur ergo pedo, saxis superatur & ille,
Ledere quæ catulos, non putat apta viros.
Haud secus & demon nunquã venisset arenam,
Nudo si gereret numin: bella Deus.
At quinque ille crucis plagis, perijt que bacillo;
Perdere quæ barathrũ falsus ineptia putat.
Magna Deus Sathane textit mysteria ligni,
Aurea iam victor donec ad astra redit.
Nam Cruce si regnum periturum nosset iniquum, 1. Cor. 2
Non superum ligno figeret ille Deum. b.
Scinditur incertus studia in contraria demon,
Nec constat captis callidus iste dolus.
Nunc cupidum Iudæ tacito molimine pectus
Solicitat, paruo vendat ut ære Deum. 1021. 163.
2.

A iij

8 DE TRIVM. CRVCIS.

Matth.
27. b.

Iudicis vxorem visis nunc terret iniqui,
Parcere quò iusto concitet illa virum.

Gen. 3.
b.

Fœmina at imperium frustra firmare laborat,

Quod sibi fœminea ante parauit ope,

Falleris ò demon, monitis quæcunque parasti

Fœmineis, mulier perdet & ipsa tibi.

Insidijs vafris obstabit, & vitale prorsus

Iam tibi fœmineum desinet esse genus.

Quicquid homo vetita terrenus in arbore peccat,

Arbore celestis corrigit illud homo.

Tristia mortis homo collegit ab arbore damna,

A cruce sed vitæ commoda læta capit.

Prima viri luctus culpæ quos intulit arbor,

Hos procul vitilior planta secunda fugat.

Quicquid & illa mali genuit mortalibus arbor,

Hæc tulit, & gemino munere capta refert,

Mos fuit antiquus domino maiora benigno,

Semper & amissis reddere plura iuuat.

Iob. 42.
d.

Iacturam Iobbi donis superansit opimis,

Vltima principijs prosperat ille magis.

Dan. 4.
g.

Fœda tulit princeps Babylonis damna superbus,

Reddita sponte fuit gloria maior ei.

Zachariae dubio siluerunt organa vocis, Luc. 16

Postlata is vates abdit a voce canit.

Terrestrem crimen paradysum substulit amens,

Aethereum nobis gratia larga refert.

Quattuor illa sacristotidem nunc flumina cedunt Gen. 26
b.

Scriptis, quae toto pectora in orbe rigant.

Hic latet argentum melius virtutis, & aurum, Gen. 26
b. c.

Hic longè melior, quam tua gemma Phison.

Nam lapis hic index rutilat pellucidus aequi,

Quo intusquis fuerit pectore, cernit homo.

Illisque arboribus, recti plantatio praestat,

Quod menti numen inserit omnifera.

Illi successit vetito sapientia ligno, Gen. 26
b.

Quae rectum à prauo diuidit ore, manu.

Cruce quoque successit longè felicior arbor,

Quam licet impune tangere saepe manus.

Vtilior vitæ ligno praepositur illi Gen. 26
b.

Christus, quem virgo protulit vber humus. Luc. 26
a.

Non dabat id menti, sed soli viuere carni,

Huius ope eternum viuunt utrumque simul.

Ettuta externis stabant corpora damnis.

Nunc fortuna animæ nil nocet imber atrox.

Nam furere in corpus, res & permittitur hostis,
 At scelerum mentem tangere peste nequit.
 Terminus humani dominatus astra fuissent,
 Quauis non lignum tangeret illud homo,
 Sceptra nec in terris tenet is nunc paruula solum,
 Maior at immensi regnat in orbe poli.

Mat. 18
 e. Nam iudex merso quæ soluit in orbe sacerdos,
 Credimus æthereo cuncta soluta polo.
 Sacrifer obscuro dissoluit carcere manes
 Summus, & illius pena leuatur ope.

Mat. 16.
 c. Hunc Deus esse caput mundi virtute verendū,
 Io. 21. c. In terrisque vices iussit habere suas.

Martyrū, et hūc proprio præfecit sanguine partū
 Thesauris, quo inopi sponte refundat opes.

Mat. 16.
 e. Ostia clausisset vili terrestria clauis,
 A Ethereas aperit nunc meliore seras.

Nam Deus his superi clauis cōmisit Olympi,
 Qui san. To imbuti chrismate sacra ferunt.

Gen. 1.
 c. Mortali pecorum turbæ prælatus adisset,

Io. 20.
 f. Imperat æternis mentibus ille modò

Motibus imperitat animi nunc ille ferinis,

Hoc est, quàm pecorum dignius imperium.

Primaquē tunc potuit genitrix in criminalabi,
 Crimine sed virgo nescit abire Deo.
 Posteritas vitij succumbere posset Adami,
 Nunc quaedam est Christi criminis impatiēs.
 Prima Crucis merces verè duodena putatur
 Turba haud mutando pectore iusta sequi.
 Nam bis sex voluit dominus firmare columnas,
 Semper ut his posset nixa manere domus.
 Senulla à Christo clamat vi nosse mouendum
 Discipulus, cuius dirigit ora Deus.
 Proferro argentum pro vili dignius aurum
 A Ere, loci ligni redditur inde lapis
 A Eri terrenus vili similatur Adamus,
 Eva fuit ferrum, lignaque posteritas.
 Perdere tale vorax potuit ferrugo metallum
 Criminis, hoc ligni vermis arare genus.
 Virgo sed argenti purissima, Christus & auri,
 Discipuli lapidum nobile nomen habent.
 Nulla ipsos siquidem potuit delere vetustas,
 Perdere nec scelerum tetra rubigo notis.
 Tunc mulier sponso terrestri nuberet omnis,
 Nunc fit diuinis foemina digna toris.

Psal. 74
2.

Ro. 8. g.

2. Cor.
13. 2.

Esa. 60.
d.

Luc. 24
c. d.

Luc. 2.
2. *Semine mortalem genuisset foemina prolem,
Nunc parit aeternum foemina virgo Deum,
Sanguine tunc homini cognatum plasma fuisse,*
Io. 20. c. *Nunc hominem frater tollit honore Deus.*

*Quippe Deo postquam coniunctus sanguine fulsit,
Hunc minor & tellus, maior & aethra colit.*

Hinc homo sydereo veneratur ab agmine felix,

ApoC.
19. b.

Quem sibi non patitur flectat, ut antè, genu

*Quattuor hinc homini rerum plus semina profunt,
Est fera brutorum subdita turba magis.*

*Redditur obsequium rerum, quod perdidit olim,
Cum pia factoris ius saneglexit homo.*

Sic decuit domini fratri parere ministram

Turmam, illi magnum debuit obsequium.

Audeat illius nutum quis spernere servus,

Quem domino magni conspicit esse suo?

Miraloquar, toto surgit gens aurea mundo,

Sæclorum & longè pulchrior ordo venit.

Vertitur & rerum facies, melioreque cuncta

Incipiunt longè conditione frui.

Io. 15. 2.
Mar. 14
2.

Florigeroterras mulcebat Martius ore,

Et placido vericessarat imber atrox.

Iam radios Phæbus puros fundebat in orbem,
 Quos picea terris nubem negavit hyems.
 Quæ succo hybernus vitali orbauerat algor,
 Vererat in vitam reddere sollicitum.
 Plantaque pomiferos mittebat ad æthera ramos,
 Nonque sui nudam flore pudebat humum.
 Iamque ferebat ager cultus renouatus aratro,
 Creuerat in summum seminis herba solum.
 Agricola frugum cupido iam promiserat amplos
 Cum magno fructus fœnore læta seges:
 Omnia iam tristi ridebant imbresoluta,
 Sol dabat & placidos blandior ire dies.
 Corpora temperies febris soluebat anhela
 Aëris, & merces rara medentis erat.
 Sanguis & in bellum iuuenes exauetus agebat,
 Iusserat & pavidos soluere corda metu.
 Et volucres nidos curabant condere tutos,
 Curaque gignenda prouida prolis erat.
 Certabant alias multo deuincere foetus,
 Coniugij sterilis non meruisse probrum.
 Aëthera mulcebant varijs concentibus altum,
 Et mala pergebant dura leuare virum.

Mat. 26
b.

Pars erat & reliquis multò iucundior anni,
 Conditor omnipotēs dum cruce veris obit.
 Nā Deus hoc miserum reparavit tēpore mundū,
 Quicquid & à natis patria culpa tulit,
 Quo nutu omnipotens ipsum produxerat orbē,
 Et fuerat stulto crimine lapsus homo.
 Temporanam Martis cœpisse a mense virenti
 Remur, & immenso quicquid in orbe manet.
 Esse prior reliquis melior pars debuit anni,
 Hac quoque principium tempus habere nouū.
 Sic etiam ratio seruatur temporis apta,
 Tempus idem, se ipso quæperiēre, refert.
 Hæc tunc conditio retulit gratiſſima veris
 AËthere sub terras magna ferenda Cruci.
 Nam Cruce placatur dominus, miteſcit & orbi
 Iræ quem rapido quaſſerat imbre Diu.
 Ore quæ iam placido proſpectat ab æthere terras,
 Nil acris mitipectore bilis habet.

Psal. 101.
b.

Tempus & acceſſit miſerendi deniq; vernum,
 Sænaquæ diuini grando furoris abit.
 Largius huc mittit radios pietatis Olympus,
 Quos ſcleris primi nigra vetabat hyems.

Quæ glacie scelerum lethali perdidit hostis,
 Reddita iam vitæ ver pietatis habet.
 Gaudet homo stigiã felix euadere mortem,
 Quem nunc spes vitæ perpetis alma fouet.
 Virtutum mittit flores vberima tellus,
 A viridi sterilis vere fugatur hyems.
 Nam sterili culpæ gaudet mens imbre soluta,
 Nec recti opprobrium gramine nuda timet.
 Mentis agro mandat coelestis semina cultor,
 Hic ea centeno fœnore reddit ager.
 Temperies redijt morum iam consona mundo,
 Dissidium scelerum, frigus amoris abest.
 Sole Deo tactum flammæ emittit amoris
 Pectus, quod gelidæ frigit instar aquæ,
 Sic Deus hunc reparat sicco sub corde latentem
 Ignem, quæ in crassam verterat hostis aquã.
 A Egra sunt morbi lethales mente fugati,
 Et superi medici firma stat arte salus.
 Vix leuat egrotum vitiorum febre sacerdos,
 Crimine febricitat mens modò sana minus.
 Martius expellit febrem de corpore mensis,
 Cuius hyems olim frigida causa fuit.

Mat. 130
a.

a. mac
l. d.

Cura & in hęc ægri differtur cōmoda mensē

Frigida nam medicam bruma retardat opem.

Et Deus in mensē medicinam distulit istum,

Qua scelerum diræ subuenit ille feбри.

Dum Mosaica tepet gelidi lex temporis instar,

Ægroto mundo non datur illa salus.

In cruce crudeli venas inciditur hasta,

Acri mixta bibit pharmaca felle Deus.

Sanum sponte caput sumit genus omne medela,

Languida quò vitis membra valere queant.

Hoc iubet & meritò genitrix ecclesia mense

Herbis componi pharmaca mixta tribus.

Crimina plorantis perpes contritio mentis

Pars medicinæ huius creditur esse prior.

Altera sub sacro est confessio iudice facta

Integra, qua mæsto promitur ore scelus.

Est æquis scelerum puniatio tertia pœnis,

Quæ lesis etiam debita quæque refert.

Non cholera corpus, sed mētem crimine purgat,

Et pura hæc reddit corda medela virum.

Gratia nunc cœli nos explicat aucta timore,

Nam mētem hæc instar sanguinis intus alit.

Hæc animi vires trepidi cumulata perauget,
 Quas minuit culpæ frigore proto genus.
 Ut Cruce ductorem Christus superauit Auerni,
 Nos scelerum in turmas acrius illa mouet.
 Christus in hoc aptè superauit demona mense
 Belligeri cultum Martis honore diu,
 Quem demens Marti sacrauit Romulus acri,
 A patre belliferum nomen & ipse dedit.
 Dū Sathana ergo iubet sacrari hæc tēpora Marti,
 Ipse tuæ cladis nescius augur eras.
 Nescius augur eras, illo victricia mense
 In te Vaticinans arma mouenda crucis.
 Mens quoque nidificat supero spiramine foeta,
 Atq; genus iustum nobile gignit opus.
 Damnabat sterilem Moses sine foetibus aluum,
 At sterilem mentem Christus vbiq; notat.
 Ille orbem foetu perituro implere volebat,
 Hic iusta æternum queritat acta genus.
 Ille genus rupto querebat honore pudoris,
 Partu hic virgineo gignere recta iubet.
 Tunc erat hic populi maledictus publicus ore,
 Cuius cassa fuit proli honore caro.

Gen. 38
 d. 1
 i. reg. 16
 a

Nunc nimis inuisus superis, maledictus & ille, A

Cui sterilis sancta mens sine prole iacet.

Math.
29. b

Qui victo affectu veneris se pectore castrant, Q

Non caso membro, tollit honore Deus.

Corporea sobole huic studij productiore cti, Hi

Coniugio est pluris virginatis honor.

Cœlica coniugio carnis connubia præfert, Hi

Mens quibus adiungit se fide casta Deo.

2. cor. 11
a.

Pronubus æthereo Paulus coniungere sponso, Ille

1. cor. 7
b.

Virgineumquæ omnes optat amare decus.

Gen. 1.
d.

Nam meliora Deus signabat germina mentis, Tu

Orbem dum iussit crescere prole novum,

Christiades suaves, veluti luscinia, cantus, Du

Et gratolaudes fundit ab ore novas.

Nempe novas poscunt meritò noua munera grate, Tal

In terras nunquam largior æthra fuit.

Christiferum resonat virtutem dulcius æuum, Q

Quàm rauco sæclum protulit ore vetus.

Quæ magè mellifluum cœli exhausere liquorẽ, N

Conuenit, hæc promant lenius ora melos.

AA. 7. g

Martyrenã primo cecinit quis dulcius olim, Pr

Hostibus & veniam qui sine bile petiit?

- e, *Aspice, quo cantu volucres superavit & illas,*
Quas aluit campis vnda Castra suis.
- e, *Qui me nunc gaudent furiosis perdere saxis,* Act. 7. g
Parce Deus, crimen ne stige quaeso luant.
- Hic nouus est cantus, verno quem tēpore Christi* Psel. 95. a
Dulcisona vates adere voce iubet.
- Hic nouus est cantus, tenues quem nullus in auras*
Hyberno veterum tempore misit homo.
- e, *Ille Crucis donec moriturus in arbore fudit* Luc. 23
Sanguinis hunc superus flumine mersus olor. c.
- e, *Tum dominū, vt sygnū, seruatorū imitata canorū*
Inde nouum coepit turba sonare melos.
- Dulcius & resonat Christi, quā sanguis Abelli,* Heb. 12. f.
Vindictam hic, veniam mitior ille petit. Gen. 4. b.
- e, *Talibus hi superūm mulcent concentibus aures,* Luc. 23
Et mala cantores omnia nostra leuant. c.
- e, *Quis Chrikti, & proprijs componit damna priorū,*
Infelix quē malum se graue ferre putat?
- e, *Num quem mite subit maiorum pectus in hostes,*
Hostibus hic veniam durus vbi que negat?
- Primus at ora sonos homicida resoluit in istos.*
Num fratris custos cogor adesse mei? Gen. 4. b.

Desperans veniam sceleris, pietate benigna

Maior (ait) læsi est mea culpa Dei.

Falleris ó demens, mentiris pessime rerum,

Est scelus omne Dei est pietate minus.

Ocius exhaustis. pontus siccabitur undis,

Deficiant diuæ quàm pietatis aquæ.

Isto fraternam superasti crimine cadem,

Fonte grauem pateris stulte fluente sitim,

Gen. 27 Promit & hunc Edon duro de pectore cantum,

f. Gen. 25 Quæ à patre quicquid habet vèdere læte iuuat

d. Si nihil anificæ non frangent longa sorores

Gen. 27 Stamina, nec supero lumine cassus ero,

f. Donec iam patris morientia lumina condam,

Cæde premam fratris tristia fata mei.

Gen. 37 Vox fuit huic similis, stultus qui somnia curat,

d. Nunc istum demus, nunc properate neci.

Nunc quidei profint, patefiet, somnia nostris

An viuum manibus eripuisse queant.

Crimina quid veterum percurrere dissona pergo

Sydera cum breuius sit numerare poli?

Frigore cœpit homo scelerum rauescere pigro,

Gen. 3. Ut vetita in fauces poma remisit edax.

Ne tares sed Christus dulcauit guttura leni
 Mellifluare etum voce sonare dedit.
 Nam decuit Christum seruos habuisse canoros,
 His quoque terrenos exuperare duces.
 Sextaque successit reliquis felicior aetas,
 Veris & hac instar gratior ipsa venit,
 Gratior ipsa venit, miseros quæ carcere soluit,
 Quicquid & optarunt sæcula moesta, refert.
 Hac affert reparatorem mortalibus annum,
 Omnia quod dominus reddita gratis habet.
 Semeio Sathanae pomonos vendit Adamus,
 Prima id commercii sæcla tulere genus.
 Delirat, fateor, patrium dum vendit honorem
 Edon vel lentis munere iure leui.
 Sed magè deliras, frusto cum coniuge pomi
 Dum regna aetherei vendis Adame poli.
 At pius ille sua princeps nos morte redemptos
 A Eihereo sexto tempore reddit hero.
 Reddituret superi nobis possessio regni,
 Quæ quo nos precio vendita tota fuit.
 Ergo salutifero cedant iam cætera sæclo,
 Lethifero luctus quæ ore tulere viris.

Iou. 250

Gen. 30
b.Gen. 25
d.Gen. 30
b.

Cedant, quod lachrimas tristi dispellit ab orbe,
 Eſſéque iucundum omnia leta iubet.
 Finis & octauum Crux expers afferet æuam,
 Vt re ipsa addatur, nunc homo ſpe quod habet.
 Tunc mens collectum repetet de puluere corpus,
 Sic placida totus ſorte fruetur homo.

Rom. 5.
 ed.

De vitio donum Paulo teſtante triumphat,
 Gratia quàm crimen latius exuberat.
 Gratia nos igitur domini ſublimius effert,
 Crimine quàm demon preſſerat antè malus.
 At Crux imperio ſpoliaſti dæmona victrix,
 Sceptra iſtius iuſtitia perdit iniqua Crucis.
 Credimus vmbrearum populatã immitia regna,
 Te ſtigiæ cladi gentis & eſſe duci.
 Qua putat in ſortem deceptus perdere Chriſtum,
 Hac perit infelix protinus ille Cruce.
 Qui ſibi & immunem naturã ſubdere tentat,
 Hunc decet in ſeruos perdere iura ſuos.
 Pendet ab infami trunco tumidiſſimus Aman,
 Quem tamen hebræo præparat ipſe viro.
 Ille Cruce euentus perdendum dæmona dixit,
 Quam fieri Chriſto iuſſerat immerito.

Eſth. 7.
 ed.

Incidit in foueam, domino quam fecerat hostis, psal. 76
d.

In caput aurore cernimus ire dolos.

Prænius ostendit, barathro qua tentus abiret,

Et patitur telis vulnera facta suis.

Nam frustra ligno regnum seruare scelestum

Tentat, quod ligno antè pararat atrox.

Deciperis demon, ligno quæcunque parasti,

A mittas ligno, nunc Deus ipse iubet.

Numinis æterni leuiathan fallitur hamo,

Quem caro mortalis, sanguis, & ùda tegit, Iob. 40
d.

Dum properat comedo terrenam absumere pulpã,

Qui latet hic, hamo figitur ætherico.

Hic caronæque vices escæ moribunda tenebat,

Numen & hic hami, fluminis ipse cruor.

Linea restis erat, cœli qua nectitur hamus,

Et Crux, qua funis pendet, arundo fuit.

At pater omnipotens piscandi exercuit illud

Munus, quo capta est bestia seu a stigis.

Callidus immani coluber nos dente momordit,

Vulnera curantur vulnere nostra dei. Gen. 10
Esa. 130
b.

Nam genitor morsus non solus pertulit anguis,

Tota patris soboles vulnere cæsa fuit.

- Nume.
 zi. b. *Infecit serpens per lignum cuncta veneno,*
Et sanat serpens omnia fixus ei.
- 10ã. 3. b. *Aeneus expressit Christi mortale chelydrus*
Corpus, erat Moses patris & Umbra pij.
Solueret ut dominus seruum pietate redundans,
 Ro. 8. f. *Figendum natum tradidit ille cruci.*
Ergo qui patitur morsus serpentis acutos,
Ad te sanandus lumina mente ferat.
1. 10ã. 5.
 b. *Quam mihi clamando pietatē sanguis, & vnda*
Pandit, homo in terris factus & ille Deus?
- Ephef. 3
 c. *Quid crucis in lata secreti parte docetur,*
In miseros domini nos nisi summus amor?
Alto qui potuit numen deducere cælo,
In quē Crucem summi tollere membra Dei.
- Num. 13
 c. *Quondam ex omnifera pulchrū regione racemū*
Ad loca recte duo sicca tulere viri.
Vberis ut populus terra pinguedine captus
Fortius inuictas ferret ad arma manus.
Ad crucis aethereis Christum torcular ab oris
Vexit amor nostri, pressit ibique patris.
Hoc supero vinum defluxit dulce racemo,
Quod recti sicco tollit ab ore stitim.

Hoc vocat in bellum gentem, hoc pellit ad arma,
 Diuitis ut capiat moenia pulchra poli.
 Sol mediam caeli tangebatur flammeus arcem,
 Ignis ubi maior auctio nulla datur.
 Et locus aethereo phæbo nec restat in orbe,
 Quem volucris possit alius ire gradu.
 Cum rex est caeli lignum sublatus in altum,
 Fixaque sunt clavis saucia membra tribus.
 Extremos siquidem fines ascendit amoris,
 Ireque nos ultra Christus amando nequit.
 Munus & humani longè transcendit amici,
 Quas tanto accensas cernis amore faces?
 Soluis Crux temerè gustati debita ligni,
 Ligna que concilias omnia pace viris.
 Morsus enim pomi miseros ubi reddidit omnes,
 Humanus lignum venit in omne furor.
 Omnis planta tibi referat lætissima grates,
 Tollis ab hac primicriminis ipsa notam.

 Vol. 19.
 C.

De Triumpho

Crucis. Liber secundus.

T tibi curet homo maiores redde-
re grates,
Munere nam donas hunc po-
tiore lubens.

Quem sibi iam seruum da non crudelis habebat,
Numinis hunc natum conficis esse pijs.

Non homines tantum reliquis coniungis amore,
Fœdere sed superis perpete concilias.

2. Cor. 5.
d. Te sibi per natum patientem fecit amicum
Humanum genitor optimus ille genus.

Gen. 9.
b. e. Nuncia te veniæ gratissima discolor iris,
Pacis & obteentæ prodidit antè viris.

Non homines punit, scelerum nec flumine mergi
Fert pater, ut nati vulnere sacra videt.

Sanguine namquæ Dei dandâ prædixit, & unda
Pacem iris rubeus, cæruleusque color.

Gen. 8.
b. Te canit & ramus, quem rostra tulere columba,
Qui positi latus præco furoris erat.

Hic Cruce tuuc cœlum terris fore dixit amicum,
Nam parse se Crucis fertur oliva sacra.

Dixit & hic oleo morbos pietatis acerbos

Curandos, quod erat planta datura Crucis.

Impia dum coruū soluit, damnat cęsura colūbā,

Mat. 15
b.

Tunc humeris portat te Deus ille suis.

102, 29
d.

Iram sic miseri profert in crimina mundi,

Cedere diuinam, parcere velle reis.

Dum nostra & recti sterilis natura manebat,

Criminis & prolem nec sine labe dabat,

Tunc iacuit mulier cęlesti inuisa marito,

Oscula nec sponsi fixit in ore sui,

Virgo sed ut genuit numen sine semine iustum,

Tunc meruit tanta prole placere Deo.

Nam sibi amore virum coniungit fœtibus vxor,

At patitur sterilis iurgia sepe viri.

Natus ut humanam despectam ob crimina iusto

Progeniem, inuisam vidit & esse patri.

Hanc sibi coniugis sociavit fœdere magni,

Sic voluit patri conciliare suo.

Post hæc dissidionati connubia misso

Dilectam placido conspicit ore nurum.

Iam leo cum miti pacem seuisimus agno

Seruat, iam quę lupus ledere parcat ouem.

Es. 11. b

28 DE TRIVM. CRVCIS.

Dant simul hæc antro placidã per mēbra quietē,
Prorsus & hæc idem potus, & esca fouet.

Ephes. 2. c. d. Fit cruce Iudæo populo gentilis amicus,
Dissidiij paries deniquē causa ruit.

Ephes. 2. d. Nempe grauem legem per lignū, & iurgia tollit,
Et populum Christus iungit vtrunquē Deo.

Luc. 23. b. Quid monet Herodus reparans Pilatus amorem,
Ni cruce iungendos gentibus isacidas?

Mat. 11. d. Pondere nam dorsum Mosi grauiore leuatur,
Mite iugum Christi, dulcequē venit onus.

2. Cor. 3. b. Littera discessit crudelis criminis vltrix,
Qui nocuis parcit, spiritus almus adest.
Spiritus almus adest, vitæ qui mentibus auram
Aflat, quæ nulli est reddita legis ope.

Ro. 8. c. Lex vetus haud pergit seruos terrere timore,
Sed noua lex natos mulcet amore suos.

Et populos olim discordes congregat ambos,
Quos blando, vt mater, consouet illa sinu.

In cruce pellit onus fessis legale redemptor,
Ferre quod antiqui non potuēre patres.

Actu. 15. b. Hoc operat dominus tanto se ponderet tantus,
Gal. 4. a. Vt famuli exoneret cernua terga sui.

Lucigenæ velum scissum sub morte docebat

Vmbra iam tolli re veniente graues.

Mathæ
27. f.

Difficilem Mosem magno cum pondere linquēs

Ad facilem Christum cautus appella venit.

Cautus appella venit, miti sub principe gaudet,

Sorteque letatur liberiore frui.

Impia dæmonij gens ex lex castra relinquit,

Et sequitur Christi nomine signa dato.

Deserit imperium Sathanæ crudele tyranni,

Numinis exultat sub ditione p̄j.

Vnica iam recipit cunetas ecclesia gentes,

Omnibus est cultus, spes simul, vna fides.

Ephē. 4
2.

Iam perijt legum, perijt discordia cultus,

Vnum & ouile gregi, pastor & vnus adest.

Eze. 37.
f.

Omnialitigij per lignum damna tulerunt,

Omnia per lignum commoda pacis habent,

102. 10.
c.

Pax agit in terris requies optata laborum,

Exulat & paci lis inimicæ.

Ensis & incuruum seuus conflatur aratrum,

Horrida iam cedunt mitibus arma togis.

Micb. 4
2.

Bellorum cessat vexari turbine mundus,

Gaudet & optata denique pace frui.

- Luc. 2. Pax orbem belli secretum augebat in ermis,
 Pacificum peperit cum pia virgo duce[m].
- Luc. 2. Hanc superûm letum terris denunciat agmen,
 b. Dum pueri in stabulo frigore mēbra tremūt.
 Hæc pax signabat maiorem vmbra[m] illam,
 Quæ stabili mentem iungit amore Deo.
 Vndiquē iam lignum cuncti copulatur ad vnum,
 Vnam sponte Crucem natio quæquē colit.
 Qui malè dissonuit ritus discrimine mundus,
 In cultu passi consonat ille Crucem.
 Quos malè tacta Deo malus disiunxit ab alto,
 Arbor eos supero congregat alma duci.
- Ezech. 37. c. Quod lignum hebræos fusos coniunxit in orbē,
 Conciliantiserat cuncta figura Crucis.
- Esa. 11. c. Rex Crucis efferris signum cælestis in altum
 Et. 13. d. Præcipit, ut profugos in sua castra vocet.
- Gen. 1. 2. b. Tertia namquē dies vndas coniunxit in vnum,
 Dum placet ex nihilo condere cuncta Deo.
 Quæ tamen optat æ longè senissimus hostis
 Pacis disiunxit lute deinde mala.
 Has iterum populosiunxit lux tertia nymphas
 Quæ lux ad vitam deniquē vera redit.

- Es Crux virga, vomit flumè qua sanguinis ictus
 Iustitiæ pellens iam lapis ille sitim. Num. 20.2.
- Credit namq; fides duplicem manasse liquorem
 Summi aqueum regis, sanguineumq; latus. Ioã. 19.1
- Hoc & in immeritû populorû murmura Mose,
 Inqué Deum cessat prava querela bonum. Num. 20.
- Pastor in hebræum syrius mox iurgia ponit,
 Illius exhaustu factus amicus aque. gen. 26 c.
- Quæ tamen Abrahides frustra sedare laborat,
 Dum ferit & venas, du bis & haurit aquas. Gen. 26 d.
- Hauatio dissidium sedauit tercia nympha,
 Nil prima & litis, nilqué secunda tulit. Gen. 26 c.
- Primus enim puteus lex cordibus indita nostris
 Non potuit lites trudere pace malas. Gen. 26. d.
- Alter & inualido brutorum sanguine plena
 Factorum flammæ lex magis auxit odi. Rom. 1. d.
- Tertius illa Crucis valido repleta cruore
 Lex fidei tantum sola peregit opus. Pphes. 2. d.
- Hæc ergo haud potuit Christus sine sanguine lites
 Cordibus ex duris tollere caute magis, Rom. 1. d.
- Nam dum pugnantem curat cõponere turbam,
 In media pugna vulnera sæua capit.

Heb. 10.
a. b. Non scelerum maculas brutalis sanguinis vnda,
Non hominum multus diluit antè cruor.

Ille nec à miseris coelestem depulit iram,
Et neque cum iusto praelia seua Deo.

Hostibus inuisi causa quis iungitur hostis?
Conciliandus enim quem rogo conciliet?

Qui iacet in pelago retrahit numquæso iacentes?
Num lauatur immundū sordidus ipse manus?

Ro. 5. d Nullus erat primæ spoliatus origine culpæ,
Rom. 5.
b. c. Mens erat & proprio crimine facta nocens.

Esa. 53. c Criminis at Christus naturà nescius ille,
1043. f. Quis me damnabit criminis? vnus ait.

Eph. 2 Filius ergo Dei iustus, non filius iræ
a. Iram sedauit, crimina quæquæ tulit.

1041. d. Nam malè contractas patrio de semine sordes
Apoc. 1
b. Abluit & lateris sanguis, & vnda Dei.

Ast aliter mundum potuit reparare iacentem,
Demona & alterius vincere morte Deus.

Nam nutu æthereas potuit recludere portas,
Abluere & sceleris absque cruore notas.

Mittere seu superis porius de ciibus vnum,
Astige qui manes ferret in astra pios.

Sed nos in tantum domini non ferret amorem
 Non salus à tanti sanguine facta Dei.
 Ergo factus homo summa dimissus ab æthra
 Sanguine decreuit cuncta piare suo.
 Ut meritis homines vincti maioribus essent,
 Plus grati, & memores tempus in omne sui.
 Nequa Dei in terris nos res arceret amore,
 A quo vltro nobis gratia tanta fuit.
 Ut nos & seruos redimendo solus haberet,
 Quos sibi iam famulos fecerat ille creans.
 Nam magis imperio serui subduntur herili,
 Quàm sis ergo Dei, respice, nilq; tui.
 Debita quò fieret domino reparatio soli,
 Ne coleret templo plasmata plasma Deo.
 Quis non diuino supplex celebraret honore
 Hunc, sibi qui tantum redderet officium?
 Ne mens ergo daret figmento insana latriam,
 Nullum non lapidem mouerat ipse Deus.
 Desijt & superos fastu cecidisse superbo,
 Et patrem, humanum prodiit vnde genus.
 Crimine fortunam reprimat Solomonis iniquo,
 Mosis de medio corpus inane tulit.

1. Cor. 6
d.

Esa. 14.
c. d

Gen. 3.
b.

1. reg. 11
a. h.

Deut.
34. b.

Præsidium Hebrææ virgam mirabile gētis
Credetur ægypti condere perniciem.

Nam nimis idolis procliuus apella colēdis,

Si extaret, cultu ferret vñquē Dei.

Heb. 9. Cum supero victu frondescentis virga, tabellæ
a.

Servantur sacro codice teste diu,

At quæ prodigijs tātis exterruit hostes,

An virga extiterit, pagina sacra tacet.

Exod. Mutua ne celebret populus connubia sãctus
34. c.

Cum populo vitat, quem latet ipse Deus.

Nili iubet hebræos ritus retulisse prophani,

Gentili patitur se neque more coli.

At neq; munus ali reparãdi credidit orbis,

Tale sibi servat is sapienter opus.

Ioã. 10. A Edere præconē Christi miracula vitat,
g.

Hanc etiam, matrem cui dedit esse suam.

Huius ad astra tulit viuum depulvere corpus.

Me causas alias non tamen esse latet.

Psal. 146 Præcipit assiduo torqueri sydra motu,
b.

Nubis & ecclipsim tegmine ferrenigra,

Cogit ad interitum nullo discrimine tristem

Labi, terrestris machina quicquid habet,

Talia qui supplex rogitat, qui pronus adorat,
 Hic stupidum superat qua ratione pecus?
 Nil magé rex superû, propriû quã Relat honorẽ Esa. 42.
b.
 Consortem cultus odit habere sui.
 Hęc Deus omnipotens produxit talia nutu,
 Quæ alia non virtus condita ferre potest. Eccl. 1.
c.
 Constet ut efferrî cultu super omnia dignum,
 Qui longè superat robore cuncta suo.
 Dente timetur aper, descendunt cornua ceruum,
 Vibratis hostem calcibus arcet equus.
 Vnguibus & cedu brutorum turba leonis,
 Et mortem cursu dama volante fugit.
 Subuenit alarum timida celerata columba
 Motio, se stimulis prouida seruat apis.
 At natura hominem solû produxit inermem,
 Hunc & ope externa iussit egerere magis.
 Cetera munimen cum habeant animalia seuû,
 Non aliud sed homo, quàm rationis habet.
 Oraquẽ nil belli mitissima nostra minantur,
 Cernuntur pacem cuncta referre piam.
 Non hominû placidos fugiunt animalia vultus,
 Damna sed expertæ fraudis acerba timent.

Ori cuncta forent mihi si consona nostro,
 Humanos colerent omnia bruta lares.
 Sic nos ergo, quibus superis nil charius extat,
 Imbellem prædam condidit ipse Deus.
 Ut vice sit ratio telorum sobria nobis,
 Non nisi et hac capiât arma iubente manu
 Semper & in reliquos mitissima viscera geste
 Horreat & lites pacis amator homo.
 Seq; videns ægrum minimis succumbere rebus
 Numinis inuictum currat ad auxilium.
 Sic ope nos cogit totos pendere superna,
 Ad se sic variè nos Deus ipse trahit.
 Par si homo corporea virtute leonibus esset,
 Disceret elato spernere corde Deum.
 Numinis & nullo cœlestis egere putaret
 Præsidio, solus quin satis esse sibi.
 Fortè superba Dei superis obliuia suasit,
 Visq; ad flatû ansam propria magna dedi
 Dedere se voluit rerum mortalibus author,
 Ut non res, sed homo se daret ipse Deo.
 Hic auri, pecudum, frugum nil dona moratur
 Nescia peccati mens placet vna Deo.

Qui prior infecit fraterno sanguine terras, gen. 40
a, b.

Non meruit donis ille placere Deo,

1. Noctiuago quoniam sathana sese obtulit vitro,

At cereris tanto vilia dona Deo.

Qui res ob dominum donat sceleratus egenis,

A Emulus insani creditur esse Cam.

ste Dulce Deo vinum, mixtum propinat aceto,

Qui turpi rectum crimine miscet opus.

eb. Sic nimium durus duros imitatur apellas, Mat. 27
d.

Nam laticem hi mixtum felle dedere Deo.

Qui superas ergo vult ferri munus ad aras,

Per gratum superis esse quicquid agit,

2. Huius sit virtus scelerum purissima fellis,

Seq; Deo supplex immolet ipse prius.

Vivat ouis, vivat brutorum caetera turba,

Mentem, nonq; Deo thura, nec exta pareat.

Affectus animi properet iugulare ferinos,

edi. Imbuat istorum delubra sacra cruor.

Has illi pecudum fibras, haec munera reddat,

Haedo, agno immeritis parcat, & ipse boui.

3. t. p. pote animu dedit, et famulis sua viscera Christo

Gratus ut haec & homo redderet ipsa Deo.

Ille suam nobis, & mentem præbuit idem
 Nostram, est mentis ei debitor ergo tuæ.
 Nec res hic tantum, sed mentem contulit Ultro,
 Iure ergo reddi semper verumq; petit.
 Præmia sperabit frustra immortalia, cuius
 Hostia mortalis ponitur ante Deum.
 Verba Deus verbis, & factis facta rependit,
 Cor cordi, & votis mutua vota refert.
 Mentis & æternæ compensat amabile donum
 Se Deus æterno munere iure pius.
 Munera sed donis pensat peritura caducis,
 Consona sic meritis præmia nostra manent.
 Cernimus hinc passim magnis ditescere rebus,
 Quos scelerum verè pessima fama notat.
 Ista sed unde malis veniat partitio rerum
 Impia, si quisquàm discere forte velit.
 Qui sit, ut & sathanæ potio rem reddere parti
 Peioremq; sui quis velit vsq; Deo,
 Audiat hic causas, similes quas iudico veris.
 Cautus & has posita vitæ ubiq; mora.
 Ad edilem affectum facimus quia carnis iniqui
 Diuisoris ei tradimus officium.

Hoc igitur munus sanæ committito menti,
 Si cupis, ut detur portio cuiq; sua.
 At quocumq; sacras munus sponetur ad aras,
 Id prompta, & stabili non nisi mente loca.
 Dispicit ignavū, frigans, & mobile pectus,
 Et diuūm attendit rex sine mente preces.
 Spernit & obsequiū, tali quod pectore manat,
 Flammeus & tepidos euomit ore viros.
 Hic sibi non natas prolem sacrauit inertem,
 Sed genus optauit pectore forte mares.
 Nonq; hos, extremo quos partu effuderat aluus,
 Sed queis proto genūm gloria prima foret.
 Hæc mæs femineæ sobolem typicè edit ineptam,
 Et nequicquam aris deuouet inde sacris,
 Fæce uteri donat postremo altaria foetu,
 Primi genosque Deo denegat illa satos,
 Quæ nimis ignauo cordis torpore capefcit,
 Et gelido summi pectore iussa Dei.
 Cuncta sed ad vanum mundi spectantia cultum,
 Peruigilicura sedula prosequitur.
 Quæ neq; perfectos molitur fortior actus,
 Nec stabili constat recta secuta gradus.

Apo. 1.
 d.
 Exo. 11.
 ai

- Iob. xl. c. Ore suis proprio turgescens oscula palmis
 Figit, & ascribit optima gesta sibi.
 Cui, postquam est ventū dactum rationis ad usū,
 Prima dicare lubet hostibus acta suis.
 Lascivæ carni, & veneri temeraria primæ
 Dedicat et at illico primitias.
 Nam sacrare Deo spernens primordia vite,
 Incipit à turpidæ monis obsequio.
 Sic prius heu sa: hanc stat, q̄, d'no edere factus,
 Hosquæ alios scelerum tabe dicare nigra.
 Talia non curat prosternere germina demon,
 Mortua nam verè iudicat esse Deo.
 At diuino ut opus peperit mens plena virile
 Semine, conatur perdere prorsus idem.
 Exo. i. c. Tam Pharao pueros, quæ Herodes enecat atrox,
 Mat. z. c. Tollitur immani nulla puella nece.
 Apoc. 12. 2. b. Est puero insidias molitri bestia Pachmos,
 Matris & hunc niti visa vorare sinu.
 Nil siquidem demon sceleratis ausibus obstat,
 Vixquæ Dei gelidis culibus acer obest.
 Cau cū rex victor victum non pugnat in hoste,
 Bella nec inualido prorsus obesse mouet.

Digna Deo servare alto si maxima facta,
 germen ab hostili clade virile cupis,

Quos sacra in insidias sathanae tibi pagina monstrat
 Praesidij validos percipe mente modos.

Cum ferus in pueros Pharaos seuiret hebraeos, Exo. 2.
21.
 Dirapuer Moses funera vitat aquis.

Aegypti fugiens Herodem it Christus ad oras, Mat. 2.
13.
 A cunis infans exulat ille tener.

Ora puer subiens euasit ad astra draconis, Apo. 12
b.
 Et loca sola parens montis, & alta petens.

Flumina doctrinae diuinae intrare monemur,
 Nam sathanae varios detegit illa dolos.

Temperiem à luxu lato transire sub arctam,
 Et firmo angustam carpere calce viam.

Nā quā Christus adit, rabiē fugiēdo tyranni,
 Angusta Aegyptus, duraq; damna sonat.

Bethlaem, vnde fugit romana interprete lingua.
 Dicitur assiduopane referta domus.

Carnis, & affectum patriae, causasq; malorum
 Instruimur volucris deseruisse fuga.

Regnaque diuorum felicia scandere monte,
 Quae sathanae demum victor adibit ouans.

42 DE TRIVMPH. CRTICIS.

Intento versare animo, coelestibus oris
 Perfectum maneant premia quanta virum,
 Et socios fugitare malos, vulgiqué tumultus,
 Secessum tacitum mentis adire piæ.

Tum velut excelciscandentes culmina montis
 Ardua sanctorum visere gesta patrum.

Psal. 120^a Lumina in hos David mōtes meditando ferebat,
 Hinc sentire piam sepe solebat opem.

Psal. 54^b In loca ut hæc posset turba secreta volare,
 Exoptat pennas felle careniis avis.

Deute. 29.2 Hoc nam secessu iustorum tegmina morum,
 Integra per longum tempus habere licet.
 Menti affectuum ubi nocui siluere tumultus,
 Pulsantisque Dei percipit illa sonum.

Osc. 2. c Hunc Deus à turba solos deducit amicos,
 Vt cordi possit dulcius ore loqui.
 Robustis mentis qui foetibus inuidet, hostis
 Hæc prohibere trucis pessima damna queunt.
 Causa notãda venit, moribus dos qua. induit artus,
 Et voluit mortem numen obire grauem.
 Scilicet ut stigmum nobis audacibus anguem,
 Et pateat falsis asseruisse labris.

Nēpe Deum (infandum) sorti iuidisse virorūm, Gen. 3o

Hinc diuina nouo poma vetasse viro. a

Posse immortales sophiam vos inuidus (inquit) Gen. 3o

Ille hoc diuinam nouit habere cibo. a

quis magno hūc hōim macrescere credat honore,

Qui genere hos diuo factus honorat homo?

Quis prohibere putet fructus liuore caducos,

Qui sese æternum munus & ipse dedit?

Se quibus & fontem doctrinæ contulit omnis,

Quæ scire hos decuit quæ Deus ipse neget?

Non ergo inuidia, mendax ut asseris anguis,

Ille verat pomum tangere vile Deus,

Quin ut homo domini mandata capescere cūcta

Discat, & obsequio præmia magna paret.

Meladet, vnde Deo tantus conatus ad illud,

Quò foret ipsius verus amicus homo.

Huius enim causa produxit quicquid in orbe

Extat terreno, quicquid & æther habet.

Largus & hunc donis vltro donauit opimis,

Munera namquæ virūm corda mouere solēt.

Hunc quoquæ diuina validum ratione creauit,

Hunc & ad exemplar condidit ille sui. Gen. 1o

Eccl.ij. e Nam simile vltro animal nimum sibi diligit one,
Se quo j; perpetuo foedere iungit ei.

Gen. i. c Huius & imperijs animantia cuncta subegit,
Psa. l. 8. c Cui primum in terris nomen habere dedit.

Hunc posuit rerum felicem in cardine summo,
Denique nil sorti iussit abesse uirum.

Prorsus & angelici coetus amisit amorem,
Dum nimis humanum tentat habere Deus.

Nam cum tanto hominem cognouit honore vehedum,
Vt Deus & fieret virgine natus homo,

Lucifer in tumidos fertur vanescere flatus,
Nolleq; diuino subdere colla iugo.

Nos sibi diuino coniunxit sanguine seruos,
Atq; homini fratrem numen habere dedit,

Omnia sub magnam cognatio ducit amorem,
Cordibus affectu iungere corda potest.

Quae sibi cognatas odit? quae bestia ledit?
Alternam immo ferunt bruta libenter opem.

Et cum natura fecit connubia vili,
Haec siquidem pacis causa fuisse repia.

Denique deficeret nullum quem munus amici,
Vt daret huic vitam, vulnere plenus obit.

Sed dominus quantum nostrū perquirat amorē,
 Amplexus tantum despicit eius homo,
 Cur facis ò pietas tanti? cur quæris & illum,
 Qui fugit ingratus te faciendopili?
 Nempe Dei humanum superat clementia captū,
 Diuinæq; latent nos pietatis opes.
 Te quid homo furijs agit at crudelibus amens?
 Lumine cui mentiste spoliare finis?
 Si stabilem, fidum, si uerum quæris amicum,
 Quæso quid istorum cernis abesse Deo?
 Fœdifragrū, varium, falsū si quæris amicū,
 Quæso quid istorum cernis abesse Viris?
 Donec eris fœlix, multos numerabis amicos,
 Nubila si fuerint tempora, solus eris.
 Ut gallina satos anatis comitatur alūnos,
 Dum turba hæc fluij versat amica solum.
 Se tamen ut gelidas præceps iactauit in undas,
 Prouida nutricis munus obire sinit.
 Malaq; dum medicos conseruant aurea succos,
 Sunt magni aurato vase reuenta Viris.
 Cum tamen arefcunt natiuo expressa liquore,
 Tunduntur spurco calce reiecta solo.

Haud secus & diues multis cum rebus abundas,
 Nec grauis insana mergere sortis aqua,
 Te colit, & sequitur felicem mobile vulgus,
 Laudibus & palpanstollit ad astra suis.
 Gurgite si mersum fortunæ te vrget egestas,
 Te spernunt omnes, vilis, vt alga, iaces.
 Te fugit & rapido cursu, te deserit ille
 Qui modò sponte tibi stabat vbiq; comes.
 At seu fortunæ iactere tumentibus vndis,
 Seu teneas portum sorte fruendo pia,
 Diuitias velopum superet tua copia Cræsi,
 Siue egeas Iro pauper & ipse magis,
 Fortuna aspiciat quouiste mobilis ore,
 Non Deus adiutor desinit esse tuus.
 Moti homines vna rerum cum sorte mouentur,
 Permanet aeterno solus amore Deus.
 Fœdus amicitia nostræ mutatur in horas,
 Nos Deus in finem firmus amare solet.
 Ergo mundanæ veram præpone superni
 Cautus, & æternam regis amicitiam.
 Nil sibi iure Deus præferri postulat æquo,
 Nil siquidem rerum prætulit ille viris.

Te Crux æthereos veſtes ecludit Ieſus,
 Tartareas iuſtis claudit & ille ſeras.
 Clavis enim eſt vitæ, mortis, tu clavis & orci,
 Quas diræ Chriſtus præmia mortis habet. Apoc.
1. d.
 Ipſa pios manes regno diuellis ab atro,
 Lucida quos meritis mittis ad aſtra tuis.
 Iam probus in tetrum nulluſcendit Auernū,
 Florida mox ſtellis regna ſubire iubet.
 Promiſit Chriſtus cœli conſortia furi, Luc. 23
6.
 Hac mecum felix luce fruere Deo.
 Talia ſed rerum promiſſa ab origine nemo
 Audiſe, in ſola facta fuere Cruce.
 Tranſſuga iam repetit ſuperã latiffimus vrbe Num.
35. c.
 Aetherei ducto funere pontificis.
 Acæde imbuti iudæos ſanguine poſtes, Exo. 12.
d.
101. 2. c.
 Purpureus ſeruat funis in vrbe Raab.
 Hebræū hinc victis bellorū vi hoſtibus agmen
 Iam promiſſa olim munere regna petit.
 Hæc nece ſeruatum typicè dixere ſecunda Apo. 2.
c.
 Humanū ire Crucis ſanguine ad aſtra genus.
 Iam nunc parta quies felici in ſæcula vitæ
 Eſt anima, & lethi ianua clauſa feri.

Sedibus ut placidum degat stellantibus æuum,

In greditur felix cœlica regna manus.

Prorsus ubi humanis tandem defunta periclis,

Et secreta operis, tuta laboris agit.

Nã bona quis numeret, rutila q̄ Christ^o i æthra

Per lignum voluit sponte parare viris?

Numinis hîc superos facies delectat amena,

Et placidum ætherea spargit in æde iubar.

Nã Deus hîc cunctis sese pulcherrimus offert,

Læta in quem cœtus cœlicus ora tenet.

Apo. 21

g. 3. 22

2.

Esa. 60.

d.

Vitreæ nocte scit regio caligine nunquam,

Iustitiæ superis sol micat vsq; Deus.

Laudibus inuigilant lætum pœana canentes,

Dulce sonant superi, perpetuumq; melos.

Pax hîc securæ, & requies optata laborum,

Nemo cum hoste gerit saucia bella fero.

Mic. 4.

b.

Zacha.

3. c.

Hoste q; Christiades res uicto possidet à plas,

Fronde sub ætherei dormit inermis agri.

Nemo vigil super æ custodit ab hostibus arcem,

Ostia cœlorum nocte, dieq; patent.

Non vigil in somnẽ peragit custodia noctem,

Quò astrifera scalas hostis ab arce vetet.

Nec rapidas flammâs metuens, tormentaq; dira
Circundat muros angelus æthereos.

Nec metuit patriam qui vëdat perfidus auro,
Tradat in hostiles æthera nocte manus.

Mœnia non audeat cœlestia tangere dæmon,
Moliri cassos cessat in astra dolos.

Fraudibus externis hinc, & ciuilibus æther
Felix, hinc belli turbine rurus agit.

Iurè triumphantis se nomine cœlica tollit
Vrbs, sed bellantis infima nomen habet.

Imbri terricolûm similatur vita furenti,
Sed superûm placidi veris & instar habet.

Latius hîc regnum, thesaurus & ãplior extat,
Hîc, quas nec tēpus, fur nequē perdit opes.

Copia cunctarum rerum, & sine fine voluptas,
Cor subeunt habitæ tædia nulla rei.

Hîc & amor cessat tandem satiatus habendi,
Nilq; deest animo, quicquid is oprat, habet.

Non animus vestis curis agitatur, & esca,
Quisq; fame, atquē siti, morteq; liber agit.

Nec cibus hîc putret, vestes nec conterit æuum,
Nam Deus est superis vestis, & ambrosia.

Coelicola irridet crudelem mortis agonem,

Nam Crucis inuictō robore victa iacet.

1. Co. 15. Mors ubi (ait) stimulus, tua ubi victoria scaua?

5 In nos imperium quā perit omne tuum?

Spes, metus, & mœror risus periturus, et absūt,

Quas patimur versa nos modò sorte, vices.

Mente Deo stabili cœli incola firmus adheret,

Iustitiæquē nequit flectere calle gradus.

Non timor hîc vllum labendi in crimina vexat,

Quæ semel obtinuit, perdere nemo timet.

Nos fortuna sinit variadeludere sorte,

Idem nam rerum vultus vbiq̄ue manet.

Solus at ætherea tranquilluspacē fructur,

Hîc quem bellorum turbo molestus agit.

Nemo, nisi bello duro cœli occupat arcem,

Regna poli quisquā nisi Marte parat.

Tres hostes vincat mundum, cum demone carni.

Imperio subdi qui cupit astra suo.

Demonis & vincat lictores crimina septem,

Vnde comes scelerum cœtera turma venit.

Mat. 11. 0. Æthera vim passū, per flāmas, tela, per hostes

0. Bellaquē terricolis ire cruenta licet.

Edocet id gladius, paradiso qui arcet ameno,
 Flammeus à culpa quisquis adire cupit. Gen: 30
d.
 Id bella in septem mostrarunt horrida gentes,
 Quæ sibi promissos intrat apella lares. Deuto
7.20
 Iobbus & humanam vitam testatur acerbum
 Bellum, homo dummerso vivit in orbe miser. Iob. 7.20
 Nos Deus in veterem fortes iubet esse colubrum,
 Bello, si æternum querimus imperium.
 Prælia qui vincet promptus fulcire cadentes,
 Hic erit astriferi pulchra columna poli. Apo. 30
c.
 Quisquis enim in templolabentes sustinet imo,
 Aetherea clarum fiet in æde decus.
 Istius & belli præco duce missus ab alto,
 Percipe quid vero Paulus ab ore sonet. 2. Timo
2.2.
 Non quiuis (inquit) redimitur in æthere lauro,
 Sed qui certamen gnauiter acre gerit.
 Nos pelago euellis stygio Crux flumen ad illud,
 Quod superos viua murmure mulcet aqua. psal. 45
2.
 Lignum alto typicè retraxit ab amne securim,
 Dum vates puras misit ad astra preces. 4. Reg.
6.2.20
 Nos Crux tartareo subducis ad æthera fundo,
 Sanguine dum Christus sæpe precando litat.

DE TRIVM. CRVCIS.

Quiq; graues vltro terras descendimus imas,
Sydera praesidio nitimur ire Crucis.

Viuere nam nobis virtutibus ipsa dedisti,
Orci ne extinctis obrueremur aquis.

Turpibus extincti vitijs quicumque grauescunt,
Hos stygij Asphalti mortua mergit aqua.

Sed qui vitali morum probitate leuamur,
Redditur his omnis nabilis vnda viris.

Exo. 8.
9. & 10.
vsq; ad
35.
Virtus ab aegypto virgae deduxit apellas,
Hostile aequoreis obruit agmen aquis.

Tu scelerum mergens diuino sanguine turmas,
Nos sathanæ diris faucibus vna rapis.

Summi nympha Dei multo commixta cruore
Crimina, Plutonem, mersit & illa necem.

Exo. 4.
5.
Fluctus enī rubeus phariū qui sorbuit agmen,
Sanguine portendit his tribus exitium.

Predixit rubeco mergendum hoc pestis acerba
Diuini triplex sanguinis amne genus.

Plal. 73.
c.
Nempe caput stygy frāgendū omnino draconis
His fuerat vates ille minatus aquis.

Exo. 7.
b.
Anguis ut hostiles mosaicus sorbuit angues,
Daemona sic lignum deuorat ore sacrum.

Qua siquidē horrendū Moses cōuertit in anguē, Exo. 7.
6.
Credetur inuictam virga referre Crucem.

Nam virtute Crucem fortem mutauit in anguē
Christus, quo stygium perdidit ille sepem.

Quis Crucē in inuictū dubitet versā esse colubrū,
Cui dominā tantam vim dedit ille cruor?

Dæmona sic vinci conuenit ab angue dolosum, Gen. 3.
2. b
Anguis qui victor protulit ore dolos.

Esq; columna nitēs, cœlū qua nectare plenum Exo. 13.
c.
Dæmonis ingreditur turma soluta iugo.

Tu quoq; piladocens, vitijs quæ paruit amens, Exo. 13.
e.
Iustitiæ plebem carpere dulcis iter.

Inuit hoc, celebri moritur dū paschate Christus, 1o. 2. 13. 8.
Transitumenim latio nomen id ore sonat.

De morte ad vitam, de crimine prorsus ad æquū,
Ad læta é lachrimis gaudia transit homo.

Innumen rabido transfertur ab hoste benignū,
Ob j; Crucem stygiotransit ad astra lacu.

Tres fuit in ligno horas, tres lucesq; sepulchro, Mat. 12
c.
Solueret vt miseros triplice morte Deus. Luc. 23
1o.

Tres gelida in vitam reuocauit morte solutos
Christus, dum signis se docet esse Deum.

54 DE TRIVMPHO CRVCIS.

Illa trium in letam pandit reuocatio vitam
 Triplex à nobis mortis abire genus.
 Corpus est siquidem, mentis peiorq; scelestæ,
 Tertia mors pœnæ, quæ sine fine manet.
 Tres tulit abscessus naturâ immobilis ille,
 His vt homo totidem compleat oppositos.
 In miseras placido demigrat ab æthere terras,
 Virginitas illa so tramite claustra petit.
 In furcam é terris diram transmittitur insonis,
 Plebis vbi obsceno scomate lusus obit.
 E cruce sub tumulum effertur liuoribus ater,
 Nec piceos Erebi nutat adire lares.
 Crux ideo ramis (nisi fallor) dicitur alta.
 Per sanctâ petimus regna quòd alta cruce.
 Scala crucem somnis prædixit visa fruenti,
 Cui dabat ascensum nixus ad astra deus.
 Nam cruce sydereas læti conscendimus ædes,
 Ordine sublimestres superando gradus.
 Primus enim fidei primum fundamen habetur,
 Reddit & hæc hoï, quæ cruce Christus habet.
 Alter virtutum diues possessio fertur,
 Nam scelerum Barabru pondere quisq; ruit.

Gen.
32.c.

Plena mihi verbis creduntur tartara iustis,
 Plena mihi factis coelica regna pijs.
 Qui me non verbis, sed moribus (inquit
 Christus) erit rutilum dignus adire polum,
 Nec pia dicta illis deerant, nec vota puellis,
 Clausa quibus coeli regia iure fuit.
 Non tamen ipse coli virtutem denego verbis,
 Obrincant primū dum modò facta locum.
 Cum tepida in lucem matris depromitur aluo,
 Antè manus mittit, quàm tener ora puer.
 Vult natura, manus primū persoluat ad unguē,
 Parca deinde pium lingua loquatur opus.
 Curnatura manus geminas, os prebuit unum,
 Plura nisi verbis sint pia facta virum?
 Cum numerū hæc denū manibus, nō ore locavit,
 Iussa decem faciam, non monet, ipse loquar,
 Nos tamen insani vanum sectamur Adamū,
 Tegmina qui folijs prima paravit e gens.
 Nos inuat ex folijs verborum condere vestes,
 His quoque virtutis pectus inane regi.
 Tertius est operis perpes constantia recti,
 Coelica principijs gloria nulla datur.

Mat. 7.
c.Mat. 23.
2.Gen. 9.
b.

Mat. 20
 a Qui vineta graui coluere labore per aestum,
 Reddita eis merces non nisi nocte fuit.
 Nam coepisse viam caeli non sufficit arctam,
 Hoc decet in noctem carpere mortis iter.
 Conuenit & studij cultura incumbere recti,
 Donec sol vita morte iubente cubet.
 Hos Crucis ipsa gradus signat dimensio triplex,
 Lata bonū, constans longa, profunda fidem.
 Hac datur electis triplex perfectio rerum
 Spontē à munifica sanguine prompta Crucis.
 Hac resero clauis thesauros ditis olympi,
 Plena p̄ys seruat quicquid & archa poli.
 Q̄stia qui voluit regni reserare superni,
 Opprobrijs clauem deferat ille Crucis.
 Non mihi diuitiae caelos, summi nec honores,
 V̄ua fides aperit actibus v̄na Crucis.
 Munere nos cumulat dominus quocūq; benignus,
 Id Crucis ob meritum non nisi ferre iuuat.
 Gen. 48.
 c. Dum Crucis expressit primā mutādo figuram,
 Palmas, & pueris magna precatur auus,
 Dum quoq; maiori natu praeferre minorem,
 Et dextra iuuito tangere patre iuuat.

Cuncta tuis meritis contingere munera nobis,

Sed potiora dari gentibus ille docet.

Approbat hæc solum cælestis syngrapha princeps,

Quæ Crucis exignat maximus ille cruor.

Non opus acceptat genitor, nec munera sumit,

Quæ non bis geniti tincta cruore videt.

Sal, quem lex donis misceri iussit ad aras,

His Crucis addatur poena molesta, docet.

Leuit. 2
da

Peccati veniam frustra, morumq; decorem,

Spretâq; orabis gaudia summa Cruce.

Non sceleris absterges lachrimoso flumine sordes,

Sacranisi & Christi sanguinis unda lauet.

Ingeminat frustra mœstos pro crimine fletus

Maurus, & irrisor stultus apella Crucis.

Ingeminat frustra sub rerum munera fessos,

Vilius est alga deni; quicquid agit.

Nemo citra lignum lepra mundatus abibat,

Nemo Crucē citra crimine mundus erit.

Leuita
14.2

Sacrâq; cunctorum scelerum destructio septem

Sanguine virtutis de Crucis illud habent.

Ergo si felix verum vis esse potitor,

Crede Crucis spera, dilige, ferquē Crucem.

Nam Cruce si dominus propria deuenit in aula,

Qui Crucis hanc expers serue subire putas?

Cur te delicias extra communia seruis

Ponendum censes acria damna Dei?

Cur ducis aetherei fortunam ferre recusas?

Vis, sit conditio mitior vsq; tibi?

Quis miles adeo mollis, rationis & expers,

Vt querulus sortem spernat habere ducis?

Cur tibi desidia deturpas nomen inertii?

Et iacet inuisus plenus honore labor?

Dum fugis oppositos incauta mente labores,

In grauiora stygisti mala stulte ruis.

Mat. 7. b *Longa tenet strictos caelorum semita calles,*

Est via tartarei latior exitij.

Nam via virtutis dextrum petit ardua callem,

Primo offert aditum tramite difficilem.

Sed requiem praebet fessis in vertice summo,

Maior & est omni parva labore quies.

Molle ostentat iter via lata, sed vltima meta

Per loca detentos saxea praecipitat.

Nam qui virtutis studio superauerit acres

Casus, grande sibi comparat ille decus.

At qui defidiam, luxumq; sequetur inertem,
 Hic æuam miseram, turpeq; pauper agit,
 Quæ et tanta virum risus dementia ludit,
 Ire ut delicijs plenus ad astra putes?
 Fallere te noli, scalis in tartara luxus
 Corruis, at gradibus scâdis ad astra Crucis.
 Quid miserum stygias ditè detrusit in undas? Luc. 16
 Nonne cibi luxus? bisserina nonne toga? e.
 Lazarus ætheream quâ venit e genus in urbem, Luc. 16.
 Non veste attrita, duriciëque famis? e.
 Optatum uidit zachæus ab arbore Christum, Luc. 19.
 Non valet à terra cernere, nonq; domo. a.
 Non poteris felix numen spectare supernum,
 Multa nisi tuleris tu probra sponte Crucis.
 Inq; Crucem subeas, stultâ quam iudicat amens
 Mundus, & ignorat quanta sit ipsa Deo.
 Cum Deus humanæ natum par numen habentè
 Naturæ iungit dispare coniugio,
 Pœnarum sedem, David qua federat olim, Luc. 1. e
 Valde Crucis clauem donat & ille grauem. Esa. 22°
 Munera non potuit sponso meliora superno, f.
 Quàm scelerum cõiux reddere pauper ortus.

Cervical natae culpis pro dote refertum

Iustitia genitor tradit. Adamus inops.

Cur non rex superûm patri te indigna recusas

Coniugia? aut te quid de jcis altus humi?

Quid placet i formis, pauper quidet i fima cõiux?

Vnde tibi vxoris tantus in hæsit amor?

Gen. 5.
2. b. Nec te coniugio stuprû depellit iniquum,

Illa quod à stygio pertulit angue leuis?

Quam nimis inuisus stupro foedauerat hostis,

Quis precor vxorem gaudet habere suam?

At si animo amplecti connubia casta sedebat,

Et sobolem partu gignere virgineo,

Cur gentè æthereã haud vincolo dignare iugali?

Nam genere, & forma præstat, et illa bonis.

Cur summo angelicû descendis ab æthere spernès

Sub terras imû quærere coniugium?

Quod decus innata, quã dotem cernis Adami?

At deiectam (inquis) tollere honore iuuat.

Et rerum fessam gazis ditare mariti,

Nobilitate alio coniuge vile genus.

Si vestris imas contingat ducere natis

Vxores, æquo pectore ferte patres.

- Ipsis namq; esto dispar quantūlibet vxor,
 Inferior regi contigit æthereo.
 Diuitijs, Salomonq; patris successit honori,
 Pauperies Christo cessit, & opprobrium.
 Tempora distillant nardo post balneapuro,
 Illius & roseo membra liquore madent.
 Pro sudore cruor Christi de corpore manat,
 Sanguineo siccum complet & imbre solum,
 Saucia dum cernit diræ vestigia mortis,
 Tristis & extremum sentit adesse diem.
 Quid velit, aut iubeat patrem dū cōsulit altū,
 Cui fuit ad mortem subditus vsq; Crucis.
 Aureus illius ceruicem circulus ornat,
 Collum huius restis nobile dura premit.
 Illius ostentat venerabile dextera scæptrum,
 At leuis hunc scæptri lusit arundo vice.
 Sinciput ex auro felix colit ille corona,
 Huius compungunt spinea fert a caput.
 Vndiq; dona illi mittunt gratissima reges,
 Acre fel huic passo mittit apella sitim.
 Ille auri solio fulgēti lumine sedit.
 Huic inter fures Crux fuit vna thronus.

Psal. 88.

c.

Psal. 87.

d.

Luc. 22

c.

Phi. 2. 2

Ioā. 18. c

Mat. 27

d.

Mat. 27

l.

2. par. 9.

f.

Mat. 27

f.

Ioā. 9. 6

2 *DE TRIUMPHO CRUCIS.*

Cum Christo heredes cœli cognoscere futuros,

In quos fors mundi sæpe sinistra cadit.

Dum Thamarâ infantes partu properabat eodem

Gen. 30

Ferre duos soceri semine facta sui,

Coccineo puerum signavit foemina filo,

In lucem edendum quæ putat esse prius.

Vt clareret, vter fratrum felicior esset

Heres, resque vtri patria danda foret.

Hæc cœli heredem monstrat quemcumq; labores

Vt viro sanguineos cernis adire Crucis.

Qui sunt fraterno cõiuncti sanguine Christo,

Hæc signa effuso tincta cruore ferunt.

Nam retulit Christi veros infantulus ille

Fratres, quos superis res manet ampla locis.

Quos aduersa notis signat fortuna cruentis,

Filaq; martyrijs sanguine rubra notant,

Protinus, vt matrum teneri promantur ab alio,

Hos res, dum viuunt, nulla secunda fouet.

Hoc tamen à manibus suspendit sedula filum,

Gen. 38

8.

Non puerum obstetrix ore, nec aure ligat.

Fortiter est siquidem nobis sufferre necessum,

Non audire Crucem, nec satis ore loqui.

Quis Barathrũ piceum, quis sit culturus Olipũ,
 Dextera conditio, nosq; sinistra docet.
 In folio poterit requiescere nemo triumpho,
 Ni subeat plenum saepe sedile malis.
 Portio cum domino cedit cuicumq; laboris,
 Haeres hic solus, crede, quietis erit.
 Nam quos virtuti dominus despondet e gene,
 Quam Christo, haud alia munera praestat eis.
 Mundus avaritiæ quos praecipit esse maritos,
 His aurum, seruos, dat quoque delicias.
 Ergo trucidis gaude fortuna turbine pelli,
 Quò sit fors mitis tempus in omne tua.
 Non te contemnit, supera nec trudit ab aula,
 Cum Deus in casus te sinit ire graues.
 Assiduo pergit naturam cruciare flagello,[†]
 In quem maiori fertur amore pater.
 Res natura magis preciosas cortice vestit
 Duro, sed viles blandius ipsa tegit.
 Durius & tractat naturæ conditor ipsos,
 Quos amat vberius, pluris & ille facit.
 Ferro namq; dolat multiplice ligna magister,
 E quibus egregium condere curat opus.

Heb. III
 b.

Pro. 10
 b.
 Apo. 9
 d.

At medios solum præcidit ab arbore truncos,
 Quos miseræ flammæ destinat esse dapes.
 Haud secus hos varia damnorum falce laborat,
 Quos superæ partes vult Deus esse domus.
 Sed quostartareoprauidit ab igne cremandos,
 Vix poenarum istos ascia dura ferit.
 Silua hominum duro damnorum incædua ferro,
 Orci seruaturne voranda iugi.
 At caueas, damni impatiens frangare recisus,
 Hæc Erebi dantur vilia frustra rogo.
 Cedrus enim quouis dolabræ si frangitur ictus,
 Istius in flammis mittere frustra solent.
 In terris, hominum placido non ætherè quisquæ
 Ad superum damni falce paratur opus.
 Hinc scelerum nodis quisquis demigrat iniquus,
 In styge nodosus tempus in omne manet.
 Malleoli poenæ felici nullus in æthra,
 Seu dolabræ damni percipit aure sonum.
 Hoc hominum docuit Salomon doctissimus oli,
 Cum ferri sacra tollit ab æde sonum.
 Si spes est medicoreparandæ certa salutis,
 Putrida cauterijs vlcera sæpe ferit.

Mæstus at ut vidit nimis incurabile vulnus,
Nec ferro tangi, nec ferus igne iubet.

Aetherei duram medici Babylona relinquunt, Hicystia
Ut cura haud eius profuit vlla malis.

Quem Deus iratus parcit contingere damnis, Heb. 120
c.
Hic expers cæli creditur esse nothus.

Nulla Dei ira potest versari in pectore maior,
Parcere quàm vitis, & mala ferre diu.

Nanquàm ardet flâmis vehemētius ille furoris,
Quàm cum dilatis cladibus ira latet.

Quò magis est arcus curuum protensus in orbē,
Hòc iaculum tandem durius ille vibrat.

Vnda petit mersas maiori murmure valles,
Obijce quæ longo tempore tenta fuit.

Quem j; diu placidum suspendit in æthere tēpus,
Percutit arentem fortius imber humum.

Quò magis & scelerū differt in secula pœnas,
Iustus eò grauius seuit in ista Deus.

Quis domini tardū simulantis crimina frigus psal. 147
b.
Sustineat? vates, allidus ore rogat.

Sustineat seræ vertendum prorsus in iræ
Accensas rapido frigus ab igne faces?

Veh tibi, cui numen quouis dimittit habenas,

Nam tetrum præcep̄s in Phlegetonta rues.

Veh tibi, cui prohibet medicus nil cœlicus ægro,

Es splendus, stygio heu tumulande lacu.

Cum dedit ad libitū medicus, quæ postulat æger,

Omnia sub funus triste parare iubet.

Veh tibi, cui verno semper sors allicit ore,

Imber atrox picea te regione manet.

Qui placido mitis fortuna æstiuat in antro,

Cogitur hic Orci tetro hyemare lacu.

Quò magis à rerū domino quis origine gratus

Exitit, hoc grauius caditur vsq; malis.

Iustitiæ primus magna sectator Abellus

Insano fratris figitur ense sui.

Gen. 4.
b.

Quem diuūm aspexit rex, & libamina letus,

Cum dame aspernās dona Caina simul.

Gen. 4.
a.

Nam consumpta docet cœlestibus hostia flammis

Cum libante capi munus Abele Deo.

Gen. 18.
c.

Aspice, quot damnis fidus iactetur Abramus,

Alto quem cellat pectore nulla Deus.

Gen. 31.
t.

Bisq; decē i sacides brumas fratrem exulat horrēs,

Pergit & hunc varia ludere fraude socer.

- Hic tamen eligitur diuino amplexu amore
Ad cœlum, frater quo miser eijcitur. Mala, 11
- Ira madens vendit fratrum liuore Iosephum, Gen. 17
Improba quem cæco carcere mœcha tenet. f. gen. 39
At superûm primam curam quis deneget illum? ead.
- Quis magis & charû fratribus esse Deo?
Maior id ostendit cumulatîo mystica rerum, Gen. 49. c
Quam pater extrema voce precatur ei. 1. reg. 13
Quis poterit clades verbis æquare Dauidis? c.
Quem Deus ex voto clamat habere virum. Act. 13
Cerno iubente dari lasciuæ Herode puellæ d.
Baptistæ choreæ præmia seu a caput. Mar. 6
Hic tamen effertur diuini laudibus oris, Mat. 21
maximus est meritis numine teste virum. ab. ca
- Bis sex discipulos miror quàm numina tractent
Durè, orbis lumen, deliciasq; poli.
- Sed mala cur refero seruorum, seu ius ictus
Cum dominus, mater sit quoq; virgo magis?
Diuinum rebus positum ergo disce favorem
Duris, ne blanda condicione putes.
- Munera terreno speres à principe grata,
Cladis ab æthero damna repente iugis.

Donat enim in terris victores ille caducis,

Dan la polo differt hic meliora suis.

Flamine quam pelli fortunæ videris acris,

Diuûm à rege coli hospite crede domum.

Atria læta ibat raro, sed tristi apassim

Christus, ubi funus, morbus et acris erat.

Hic voluit Petri viles intrare penates,

Math.
8. b.

Cum miseram febris vexat anghela socrum.

Nec venit auratam Solymi primatis in aulam,

Mat. 9.
c.

Ni sata dum mœsta morte sepulta iacet.

Fratris & extincti cruciat mœrore sorores,

Ioã. 11.

A quibus hospitio sæpe receptus erat.

Fluctibus & quatitur furiosis vndiq; puppis,

Mat. 9. c

Qua dulci vectus membra sopore fouet,

Ioã. 7. a

At Solymen festam cognatis ire recusat,

Scenophogum cū agitur lætus in vrbe dies.

Inuenit in choreis nemo, sed perdit amicum

Christum, nam mœstos versat vbiq; lares.

Qui docet hîc dominus, crebra nisi clade penates

Durius vrgeri, quos amat ipse magis?

Fortunæ ergo tuum feriunt cū fulmina tectû,

Intrantem placida suscipe mente Deum.

Tumq; cane, querulo mittas é pectore fumum,
 Nam hospes fumosos deserit ille lares.

Deserit ille lares, fumum in quos saepe querela
 Mens atrum pergit fundere victa malis.

Hunc fugiens fumū Gerasæ discessit ab oris, Mat. 8.
d.
 Quæ mētē ob spurcum tempfit auara pecus.

Maluit & ciuem Stygijs legionibus angi,
 A Equore quàm mersos tot periſſe suos.

O animi torpor, brutorum funera ploras,
 Finibus & gaudes numen abire tuis.

Heu, tibi gens vecors pecoris iactura caduci
 Maior, quàm rerum ducitur esse patris.

Non te porcorum repletos agmine campos,
 Et vacuas vrbes numine velle pudet?

Ne furor exagitet te, nec dementia tanta
 Ludat, christiade præmia quisquis amat.

Nec ceno, vt porcus, vitiorum inuoluere turpi,
 Sordida gens ne Orci te petat hospitium.

Te petat hospitium, tumidasq; Acherontis in ūdas
 A Eternū liceat te dare præcipitem.

Nam Barathri legio fædis hos excipit antris,
 A quibus inamundo corde recepta fuit.

70 DE TRIVMPHO CRVCIS.

Scilicet hospitij sic soluit debita spurci
 Daemon, & hospitibus sic fauet iste suis.
 Namq; luto scelerum qui se inuoluere gaudent,
 Exitium Christustale minatur eis,
 Dum pecus immundum porcos inuadere genti
 Tartaræ, in pelagus precipitare dedit.
 Quas nē pati clades animā, quæ incōmoda cēsēs,
 Cui fera gens Erebi hospita sepe fuit?
 Omnia nam putrida vitiorum rudere foedat,
 Virtutem mentis destruit ista decus.
 Ardua recta ferox diuini euertit amoris,
 Hæc siquidem nobis crimina foeda tegunt,
 Ne pateant oculis diuini nuda furoris,
 Et stygijs poenas vsquē luamus aquis.
 Diruit alta fidem sacræ fundamina molis,
 Et tabulata spei dissipat ampla pie.
 Nullaq; iustitiæ parent vestigia priscae,
 Nā cæca hæc scelerū sordidus agger habet.
 In stabula heu mentem stygijs accōmoda brutis
 Vertit, quæ fuerat regia munda Dei.
 Naribus occlusis diuū purissima turma
 Dæmonis obscenas pectora transit haras.

Mat. 23
d.2^a Pet. 2
b.

Miratur vincē mūla de more cathenis

Mentē humeris scelerum stercora ferre suis.

Saxa obdurati gyrare molaria cordis,

Sub nigra quā stimulis tartara demon agit.

Criminis & luxu velatam lumina ceco,

Ne pudeat visi forsitan opprobrij.

Latrinam fieri ex nosam demonis, in quam

Iactitat hic fecis crimina quicquid habent.

Heu latrinam, olim quæ muris undiq; clausus,

Virtutum plenus floribus hortuserat.

Cant. 4.
d.

Mutebat similem paradisi nuper odorem,

Mulcebat roseo dulciter ore polum.

Cant. 4.
d.

Demonis ancillam brutalem pascere carnem,

Quæ pia curabat se modò nata Dei.

Affectus sathanae proteruos scalpere mulos,

Vota Dei in uicos quæ pia pavit equos.

Hoc fortuna docet, fortis quam pertulit heros,

Iud. 16.
d. c.

Cui robur septem crinibus omne fuit.

Nam gens hebræis populis inimica Philisti,

Demonis ingenium qui retulere feri,

Hunc oculis orbant, & toto lumine priuant,

Iud. 16.
c.

Et vincitum duris funibus vrbe trahunt.

Hinc stimulis cogunt lapides gyrare molares,
Ludibrium seuum, turpe ministerium.

Quo peragat demon lethales ordine fraudes,
Hic patet, incipiat unde nocere viris.

Criminis illecebris mentem obcecare dolosis
Demonis est semper læsi prima feri.

Pectoris inde molis præduri subijcit illam,
Unde grauis fursur criminis ater abit.

psal. 11. b. Impius & gyro vitiorum perpete fertur,
Fallitur æternum, turpeq; crimen amat.

Sortis & humanae perdit peccator honorem,
Crimine fit stulto bellua turpis homo.

psal. 48. c. Obscelus hunc vates testatur honore reiectum
Ignara fatuum mente referre pecus.

Gen. 31. d. Dedecus hoc culpæ docuit, cum texit Adamum
At tumido pecorum crimine pelle Deus.

Dan. 4. f. g. Pascere cum & regem brutorum more superbum
Curuato fœnum ore coëgit agri.

Sisapis, ô tantam procul, ô procul exige pestem,
Et superis animi perge locare domum.

Et velut hospitium, pectus sine crimine purum
Fortius & seua construe clade Deo.

Non tali excipies præmi cariturus in aula
Christum, te excipiet lætus in arce poli.

Nectare sub terris pensabit ab æthere dulci,
Pœna tibi fellis quicquid acerba dedit.

Iuxta mensuram sævi cœleste doloris
Solamen curat reddere cuiq; Deus.

psal. 93
d.

Non superi dignus fies dulcedine victus,
Hic nisi mæroris flumina sæpe voves.

Nam Deus hebræos satiauit nectare cœli,
Nympha quibus fuerat potus amara diu.

Exo. 16
c. d
Exo. 15
d.

Nec prius & Christo flauentis munera mellis
Dantur, quàm fellis pocula plena bibit.

Luc. 24
t.

Terreno lætus solamine quicquid abundat,
Hunc simul æthereum vitæ habere Deus.

Mens ideo vatis terrestria gaudia prorsus
Spreuerat, ut missis æthere digna foret.

Mens mea (ait) sequierrenuit solatia mundi,
Vilia & hæc luxus præmia corporcos.

psal. 76
2.

Hinc memor ipse Dei dulci meditamine pasci,
Et merui cœli carpere delicias.

Israel hæud dulces suscepit ab æthere victus,
Dum phariam capam ructat ab ore satur.

Dū quoq; panis adhuc fermēti suppetit expers
 Ille, Paretonia quem regione tulit.

1. reg. 19
 d. Tegmina cum Saulus repetebat regia princeps,
 Tum vatis cassum numine pectus erat.

Abramiq; latent mysteria magna nepotem,
 Dum matris luxu languet inerce domi.

At superūmlatus descendens agmen in oras
 Immerfas scalis, vidit & ille Deum,

Gen. 28
 h. c. Tempora cum rigida profugus sub caute locabat,
 Frigidus & nuda nocte iacebat humo.

Parcere magna rubo flagranti incendia vidit
 Moses, haud sentes ledier igne comas.

Exo. 3.
 2. Lambere flamma leui frondens innoxia tactu,
 Visaq; nulla pati torrida damna frutex.

Non tamen innocui mysteria percipit ignis,
 Exuit is donec tegmina crassa pedes.

Exo. 3.
 h. Nasset ut hæc pastor flammæ miracula, iussit
 Exuias pecoris demere calce Deus.

Exuat affectus pellem brutalis, oportet,
 Cernere qui propius res cupit æthereas.

Mat. 5. 2 Nempe viris toto promissa est pectore mundis
 Perpetis, & mundi visio læta Dei.

Sordidus é medio tolli, prauusq; iubetur,
 Ne videat puris præmia digna viris.
 Vt veritos proles fructus gustauit Adami,
 Debilis & stomachū, mēs iacet ægra caput,
 Numinis admonitus hinc dulces uomit refusus,
 Vix valet æthereos nunc retinere cibos.
 Si velut illa mero potatur læta secundis
 Rebus, & aduersæ nil quoq; libat aquæ,
 In loca fortunæ subiens vapor alta superba,
 Internumq; caput, turbida cuncta facit.
 Ingenij vires, sensus, rationis & æquum
 Iudicium turbat, per placidumq; statum.
 Mens virtute pio delirat regimine nuda,
 Hostibus & risus ebria sæpe mouet.
 Cum blandæ ergo Deus propinat pocula sortis,
 Menti, multâ acris his quoq; miscet aquâ.
 At cum ebri vomitus regnabit in æthere tuta,
 Tunc absq; aduersis prospera pura biber.
 Cū bacchi vt sapiēs medicus mera munera sano
 Dat, quæ nympha ægro nõ nisi myxta nimis.
 Sed te ne lateat quantum mortalibus acri
 Fortuna clemens consulat ipse Deus.

 Esz. 26;
 b.

1. Pet. b. *Hac purgare studi terrestris ut ignibus auris
 Facibus, & valeas qua probitate, patet.*

Gen. 22. c. *Notuit hac nobis inuictum pectus Abrami,
 Dum nato praefert acria iussa Dei.
 Hactibi scire licet quis teludat amore
 Fictio, quis stabili pectore fidus amet.
 Mitius hac dat homo poenas ob crimina tactus,
 Hic, quam sub Barathro ferre minora datur.
 Maiores scelerum soluendi debita vires
 Hic breuis humani poena doloris habet.
 Nempe dat inuitas scelerum post funera poenas,
 Hic sed liber agens has homo sponte luit.
 Tam nostris mala, quae nigra patiuntur in umbra
 Manes, quam picto distat ab igne calor.
 Non igitur stultus, qui quae ob commissis sacerdos
 Supplicia imponit mitia, ferre negat?
 Si rex arbitrio, qui debet forte relinquat,
 Tentus ut, aut liber carcere soluat idem,
 Carcere qui tentus persolvere debita mallet,
 Antycire succo hunc quis egere neget?
 Prava datur vinculis te solvere cuncta solutum,
 Debita, dum meriti viuis & ipse capax.*

Serò at soluendum quicquid post funera restat,
 Carcere detentus non nisi soluit homo.

Optio si detur puero, dum est verberare dignus,

Et pater ostendens dura flagella roget,

Num velit à seruo cruciari fustibus acri,

An magis ipse sua verbera ferre manu,

Nonnè sibi eligeret potius cruciator adesse,

A se facta minor quò sua poena foret.

Quo quis se ledit, tormentum mitius vrget,

Quàm quod ab immani cogitur hoste pati.

Mitius vrget idem quanuis æquale feratur,

Nempe manus propriae poena leuamen habet.

Hic pietate Dei, terreno dum vtimur orbe,

Ob crimen tortor sit sibi, cuique datur.

At stygio quicquid differtur in orbe luendum,

Id tortore reus durius hoste luit.

Prospera mortales fortuna in crimina pellit,

Hac tumido discunt spernere corde Deum.

Testatur psaltes fortunæ in crimina dextra

Plures, quàm leua sepe ruisse viros.

Sors homini forsàn nocuit quia prospera primo,

nos Deus innumeris subdidit ipse malis.

Qui amēs sorte fuit placida, resipiscit acerba,
Cogitur ad spretum saepe redire deum.

Hæc prohibet ne quis virtute superbiat amēs.
Pectora prosternit fortior alta solo.

2. Cor. 12. b. Hæc vetuit vano te Paule tumescere flatu,
Abdita dum lato pandit ad astra Deus.

Mat. 26. 2. Hæc & ab imbelli docuit te victæ puella
Viribus haud stultè fidere Petre tuis.
Pectus & à lapsu gestas demissus illo,
Et tibi iam notus cautior inde manes.

102. 21. e An plus numen ames socys, bis, terq; rogatus,
Te reliquis humilis praposuisse times.
Mèri humili, scelerū quæ haud est obnoxia pena
Conditio meriti dura perauget opes.
Vt meritū augetet genitrix, et humillima virgo,
Peccatiq; expers, acria damna tulit.
Maxima te moueant felicitis præmia belli,
Quæ scelerum leto pectore victor habet.

Apoc. 2. c. Nam scelerum dulci victorem nectare pascit,
Nobile, datq; Deus nomen habere nouum.

Iud. 15. d. Sansoni latices fudit maxilla fluentes,
Qua prius hostilem vicerat ille manum.

Et melle inuito Ionatas genitore fouetur,
 Vt turba clades victor in hoste dedit.

I. reg. 14
 d.

Aetherei properant Christo seruire ministri,
 Vt petijt demon hoc superante fugam.

Mate 4
 b.

In Cruce nos recipit superum rex brachia passus
 Corpore nos toto saucius ille vocat.

Allicit indignum patrijs amplexibus orbem,
 Et placido nocuos conspicit ore viros.

Est patris ira, Crucis iusto sedata cruore,
 V ictus abit facili iam pietate furor.

Mitior ardētē linquebat Cynihius arcem,
 V rere terrestrem parserat igne plagam,

Occiduas tepidus sese rapiebat in oras,

Mate 27
 c.

In Cruce cum dominus cœpit obire diem.

Nēpe Deus iusti mitescit sanguine nati,

Qui nos irato torruit igne diu.

Extinxit flammam diuini nympha furoris,

Pectore quæ summi fluxit hiante Dei.

Nam patrē vt Christus flammescere cōspicit ira,

Dātibus heu flammæ pabula criminibus,

Nec rerum extingui lacrimis ab origine fuis,

Nec nimio vinci posse cruore virum,

80 DE TRIVM. CRVCIS.

Sanguine tū proprio lachrimas, & miscuit ūdā,
 Hisq; iræ accensas obruit ille faces.
 Digne tibi eternis peccator consule poenis,
 Quò cadat ira Dei nunc tibi disce modum.
 Hic si te breuiore ferit Deus igne laborum,
 Et parat in flammis mittere tartareas.
 Collige diuinum fidei citò vase cruorem,
 Et lateris vitam iunge patentis aquam.
 Misce imbrē mœsto lachrimarū è corde tuarū,
 Triplicetunc ambas vince liquore faces.
 Talibus & veneris rapidas extinguere flammis
 Imbribus, & poteris flumen auaritiæ.
 His quoq; Christi ades tumulū diffundat amici,
 His sine nil pœnæ mitigat vnda sacra.
 Per lateris casi portas in viscera mittit,
 Ad se quos propria morte redire cupit.
 Non aditus alià cœli panduntur in urbem,
 Quàm pia per cordis vulnera facta Dei.
 Qui negligit tanta cœlos intrare fenestra,
 Rusticus, & demēs, hostis & ille sui.
 Nil tamē ingrati summa pietate mouemur,
 Munera nec domini spernere tanta pudet.

At magis insani dominum quò spernimus ipsu
Nos magis hòc querit, pluris & ille facit.

Cæu malè dum natus patrias fugit iprobus ædes,
Quem sibi mille pater vult reuocare modis.

Siue pium medicum sputis dum sordidat eger,
Quem studet insana sponte leuare febrì.

Mortis & exactæ suspendit syngrapha ligno
Christus, & affixit crimina nostra Cruci.

Dux ille hebræus belli intractabile fulmen,
Torpentis Syriæ crimine pernitics,

Quinq; simul victor suspendit stipite reges,
Cum fines intrat lacte fluentis humi.

Horum ceruices contundere calce superbas,
Mittere principibus iussit & inde metum.

Commeritas pendens vltice dat arbore pœnas,
Dum mouet Absallon impia bella patri.

Hic fuit exitium sathanæ Cruce tale minatus
Exitus, in sanctum qui tulit arma Deum.

Sensibus & perdi cecinit dominantia quinque
Crimina, quæ cœli regna subire vetant.

Horum colla iubet socijs calcare supernus

Ductor, & hostilem nil timuisse manum.

Col. 7. c.

Ios. 10.
2. c.2. reg.
18. b.Lucæ
10. c.
Ios. 10.
8.

- Efa. 530
 b. *Quæ pater imposuit vitiorum pondera nato,
 In te Crux humerosibus leuat ipse suos.*
- Rom. 5.
 a. *Sanguine peruersis iusto pro gentibus haustus
 Crimen ob alterius victima factus obit.
 Vnus pro multis patrias commitigat iras,
 Crimina diffusos nostra cruore tegit.
 Ne detecta pater iustus crudescat in ista,
 Et nos æternis puniat ille malis.*
- Luc. 23
 c. *Aethera pro turba precibus complebat & hoste,
 Prouocat & supplex in sua vota patrem.*
- Heb. 5. c
*Quem pater exaudit lachrimosa voce precantem,
 Cui veniam nostri criminis ipse dedit.*
- Quid neget hic nato, palmas qui monstrat acuto
 Traiectas ferro, saucius atque pedes?
 Serta vepres duros, & hians in pectore vulnus,
 Membraque vulneribus omnia læsa feris?
 Onoua sed pietas, facinus dum seuius audent,
 Tunc veniam Isacidis orat oblita sui.
 Nec cælum rogitat, succurat iniqua ferenti,
 Nec truce vindictam mitis ab hoste petit.
 Cristus & antè pius crudeli prospicit hosti,
 Quàm lachrimis matris consulat attonita.*

Nam morientales mittebat ad æthera voces,

Lucæ.
23. 46.

His pater insanis parce benigne viris.

Nec Crucis excludas quæso mitissime donis,

Figere qui sæuæ me voluere Cruci.

Hostis apella sui clamabat, & istius in nos,

Mat. 27
6.

Et nostrum veniat sanguis in omne genus.

Tu Pilate manus insons nunc ablue iustas,

Culpe siquid erit, pœna sit Isacidum.

Iustitiæq; rigor solymorum attendere voces

Non sinit æthereum sollicitare patrem.

Cedere sed Christi pietas mitissima votis

Admonet, & rapidas deposuisse faces.

Tum pater his precibus diuersis sæpe rogatus

Deniq; prognatum præualuisse iubet.

Præualuisse iubet, querule sed funere nati

Iustitiæ fieri præcipit ille satis.

Valeq; adeat natum læsum seruandus apella,

Quemq; Cruci affixit, postulet huius opem.

Et Cruce non habeat melius, nec certius ille

Fortunæ cassus turbine confugium.

Si Crux & Christum fauit cadentibus alma,

Quod veniæ vacuum deseret illa scelus?

Mens ergo infandæ quem torquet cōscia culpa,
Is ne desperet, currat adire Crucem.

Cum res sic hostis, curetq; negotia Christus,
Est minor heu matris, seraq; cura suæ.

Math. 27. c. 9. *Iam non am explebat phœbus teterrimus horam,
Aurea iam picea texerat ora face.*

Lumina cū Christi compresserat ultimus error,
Fugerat heu vultus, fugerat ore color.

Ioā. 19. c. 2. *Aspicit ille tamen matrem moriturus amatam,
Illam acie solam deficiente notat.*

Illius aspectu morientia lumina pascit,
Mœstus & orbatæ condolet ipse malis.

Nec dulcem matrem, pauidos nec oblitus amicos
Iam morienstales fundit ab ore sonos.

Pars animæ nostræ, nati si mater in ipsam
Quicquàm iuris habent ultima verbatui,

Parce precor lachrimis, vixi, cursumq; peregi,
Aeterna statuit quem mihi lege pater.

Acria compleui superi mandata parentis,
Humanum reparans deniq; morte genus.

Me sic afflictō placuit succurrere rebus
Olliq; afflictis imposuisse modum.

Desine flere, meo coqueris iam sanguine tristis,

Sæuius & lachrimis ne coquat ipse tuus.

Nostra tuo grauius cadis præcordia fletu,

In Cruce quam clavis durus apella suis.

Nil fero in exitio moriens crudelius isto,

Est tua vel summū nunc mihi poena malū.

Est par sola illi nostræ obcæcatio gentis,

Perditioq; Crucis visa remota bonis.

Nunc lex seruetur, prolem quæ ut lacte recusat

Materno, lachrimis sic magis ipsa coqui.

Deuto
14. C.

Venditor ille mei raptus ploretur in Orcum,

Non ego, qui cæli clara sub astra vocor.

In nunc, & dictis mœrentia pectora mulce,

Tyronumq; animas spe reuocare stude.

Durare, & se ipsos rebus seruare secundis,

Fœdifragūq; iube pellere corde metum.

Ne timidi cedant fortunæ impulsibus acris,

Sitq; animus fortis, sufficiat quæ malis.

Vix triduū, ut credis, me mors properata tenebit.

Nam referet vitæ tertia dona dies.

Tunc læti aspicient me viuum rursus amici,

Damna quæ gaudiloqui pectore mœsta ferēt.

psal. 29
 d. Præcinnit vates hos mæstos vespere fletus,
 Gaudia at aurora magna nitente fore.
 Sanguis namq; meus fusus nunc vespere mortis
 Omen venturae prosperitatis habet.

Math.
 20. 24. Qualis se occasu roseo cum purpurat ore
 Sol, fore tranquillum nunciat ille diem.
 Tristitia ver hyemis veniet post tempora letum,
 Hæc dubijs socijs tu fide certa refer.

103. 19.
 a. At nunc discipulus, mihi quo non charior alter,
 Hic tibi virgo loco filius esto mei.

Onimis infelix hæc cōmutatio rerum,
 Pro dio ignotus numine nauta datur.
 Tollitur immensum nutu qui dirigit orbem,
 Redditur incerta qui mouet arte ratem.

Tollitur, & scelerum letho qui damna resarcit,
 Extat, qui tritum rete resarcit acu.

Sæuus & æthere patri committitur hostis,
 Ah vili est genitrix credita remigio.

Quæ rerum esse magis poterit mutatio dispar?
 Quæ fora commerti tale tulere genus?

Quæ culit infelix fortune vulnera tanta?
 Quæ precor est mulier senius icta malis?

O quam virgo senem sentis tibi vera locutum,
 Mens cadet, ut gladio, cæsa dolore tua. Luc. 2.
c.
 Quæ Bethlæa dedit partu tibi gaudia tellus,
 In lachrimas subito Golgotha vertit atrox. Luc. 2.
8.
Ioan. 19. c.
 Acre Maria tibi nomen bene conuenit ipsi,
 Nam tibi conditio prorsus amara fuit.
 Acre Maria quidem nomen tibi fellis & instar,
 Lactesed id nobis, mellequæ dulce magis.
 Silex è nido pullos auferre tenellos,
 Parcere sed matri, saluã & abire iubet, Deuter.
22. c.
 Christe quid ad tanti matrem consortia luctus
 Fers tecum, ex animem vis & adesse cruci? ioi. 19. c.
 Vis tamen hostili coetu post terga ruenti
 Intractos socios cæde manere domi. Ioan. 18. 2.
 Virgo quid illa crucis genitrix mactatur ad aras
 Vno cum nato Mose verante die? Heut.
22. d.
 Te satis hæc dominum legis mutatio pandit,
 Mosis & arbitrio iussa subesse tuo.
 Sed num discipuli, volucres tibi pluris, & hostis,
 Sit quoq; ouis, genitrix quã tua virgo decet?
 At genitrici (inquis) charæ geminare sub astris
 Præmia sic tristi læta dolore volo.

SS. DE TRIVMPHO CRVC.

Ne ferat & mortis tollenda sub astra dolorem,

Hunc semel est tristis funere passa meo.

ioā. 19.
1. Non mea senserunt prae cordia mortua vulnus

Hasta, sed matris, qua tulit ista necem.

Vos truce quae natos ploratis caede peremptos,

Hoc versate orbe virginis exitium.

Virginis exitium vestris componite damnis,

Id corda immani maestata dolore leuat.

Ferroque extinctos aequae vos ferte iuuentae

In pulchris genitos floribus ante diem.

Nam virgo illa suum raptum nece vidit acerba

Sub viridi aetatis vere perire satum.

Omnes exuperat matres grauitate malorum,

Quae nati est sauo funere passa sui.

Christus ut ipse virum princeps mala dura feret.

Sic quoque foeminei agminis illa fuit.

Inque Crucem Christi quisquis cum virgine fertur,

Aethera ne querulo compleat ille sono.

Quem domina seruum fortuna fulmine caesa

Non pudeat luxus carpere velle iuges?

Nil manet in prolem sathanae ditionis Adami,

colz. e. Quae nos urgebat, syngrapha rupta perit.

Exactor siluit, perijt vectigal iniquum,
 Infestum baculum fregit in hoste Deus. Esa. 14.
b.
 Humanæ quantum tulerit ratione salutis,
 Tu Crux, nos quanti fecerit ille, doces.
 In Cruce nõ aliter dominus, quã sanguine soluit,
 Diuini rapuit quicquid honoris homo. Psal. 68.
a.
 Vultu fragi precium sicti olim quinq; redempti
 Vubera quinq; Dei præcinuere viris. Nu. 1. 8.
 Nã his redimẽs Christus nos, ligno soluit in alto,
 Quæ iusti exegit aspera poena patris.
 His quoq; persoluit scelerati debita mundi,
 His Erubi eternum emit & exilium.
 Aethere nam trudi proles latronis Adami,
 Exul & includi sub styge digna fuit.
 Orciq; ad furcam duris percussa flagellis,
 Collaq; commeruit fune ligata trahi.
 Vt quẽ his eriperet miseram pietatis amator,
 Ipsa est dignatus omnia ferre Deus.
 Indicat affixus Christus cum furibus in sors, Mat. 27
8.
 Furta suæ causam nostra fuisse necis.
 Nã genitũ mittit tradendum in vincula mortis,
 Furta cui reperit rex aliena manu.

Quisquis enim furti custos offenditur, ille
Det furis pœnas, acria iura volunt.

Ergo quid haud serui fugiebas tãgere furtum?
Num telex latuit Christe seuera patris?

Mat. 9.

a.

Mar. 7.

c.

Luc. 19.

a.

psal. 21.

8.

Quid prauos mulces? horũ quid prãdia quæris?
Famosas furum quid iuuat ire domos?

Quid tibi defectus deliri ascribis Adami?

Quid tua seruorum crimina sæpe vocas?

Pallia quid properas nocui vestire latronis?

Nota quid iniusti tollere signa viri?

Rom. 8

2.

Numen namquẽ tuum naturã criminis expers
Peccanti similis texerat omne caro.

Cur pater astringis natum pro fure catenis?

Quid rapuit, cuius auhor & ille mali?

Iustitiæ veræ genitor responder, opinor,

Pauper soluendo non mihi seruuserat.

Sanguinis hæc precium lei halita debita iusti,

Non satis argenti soluere pondus erat.

Copia non deerat frustra fundenda cruoris,

Flegmate nam mixtus criminis ille fuit.

Ætherens puro manauit sanguine solus

Agnus, qui scelerum nescit habere notas.

Quae patris immēsum posset sedare furorem,
V ictima dum prauo nulla suborbe foret.

Ecce pater venio mersas iustissime terras,
Natus ait, seu iam pronus adire necem.

Psal. 139.

2

Per me quē placuit sophilam tibi condere nutu,
Isq; miser per me nunc reparetur homo.

Ioā. 1. 26

Ob me si tantam mouit liuore procellam
Hostis, sedetur sanguine quæso meo.

Ionæ. 1.

d.

Panarum tumido demergar in æquore solus,
Quò gens salua poli cætera littus eat.

Quiq; fui in terras seui tibi causa furoris,
Nunciubeas, iræ sim modus ipse tuæ.

Dū vult namquē meū sapientis nomē Adamus,
In mala te meritò tanta iubente ruit.

Gen. 3.

2.

Humanone aliud rursus pro plasmate condas,
Gentis vt ob crimen contigit ethereæ.

Nunc homine elatas superūm reparato ruinas,
Ne tanta humanum pellito sorte genus.

Psal. 109.

2.

Angelus à culpa nescit se vertere durus,
Quæ semel elegit, mordicus vsquē tencet.

At sub recta leues flectit post crimina gressus,
Et manet ipse capax spontè doloris homo.

92 DE TRIVMPHO CRVC.

Esa. 55.
b.

Mentis inops ergo quicquid delirat Adamus,
Plecteris ò iussu virgine nate patris.

In te omneis genitor effundit pectoris iras,
Soluere te famuli debita quæq; iubet.

At manus horrescit, calamus, refugitq; papyrus
Dum poenas summi scribere tento Dei.

Luc. 22.
c.

Perfidus hunc prodit crudelibus hostibus ille,
Quem tulerat magno nuper honore pius.

Iunxerat et primis socijs, queis subdere mundum
Immensum statuit sub ditione Dei.

Mat. 26.
b.

Sanguine qui captos emit, qui condidit aurum,
Venalis paruo ponitur ære foro.

Pactus grande nefas parua mercede cruentus,
Discipulus pauco vendidit ære Deum.

Prouocat emptorem, linquit precium que tonantis.
Eius in arbitrio, vilis ut ille rei.

psal. 54.
c.

In caput insidias molitur numinis, à quo
Ingrato dulces sumpserat ore dapes.

Ier. 18.
c.

Colla Dei summi funis durissimus arcet,
Qui scelerum soluit vincula seua reis.

Mat. 27.
d.

Carcere est retus, claustrum qui rumpit Auerni,
Luditur & coetus gloria syderei.

Sydereoqué oculos priuatur lumine reclus,
 Quo phœbus lustrat cuncta iubente nitens. Luc. 28
8.

Se quoqué diuinet ferientem lumina vittis
 Illi velato, ganeo sepe iubet.

Qui videt humani solus molimina cordis,
 Numine qui vatam pectora solus agit. 2. par. 6
c.

Qui valido terras sustentat, & æthera nutu,
 Hunc nudum ad pilam ludio funeligat. 102. 19. a

Sydera qui torquet magni dominator Olympi,
 Ceditur ut seruus verbero fuste Deus. Mat. 27
c.

Pulchrior & phœbo, speculum sine labe coruscū
 Sputorum fædo mergitur amne Deus. Mat. 27
d.

Cuius sydereo cœli vult regia vultus
 Cernere, in hos putridū ganeo rheuma vomit. Mar. 15
b.

Sputaque diuinum vultus populatur honorem,
 Quem nati afflarat corpus in omne pater.

Hanc lacerat faciem turpissimus heluo pugnis,
 Quam superūm cœtus pronus adorat humi. 102. 19. a

Velatro dat poenas furti cum furibus acres,
 Qui cumulat largus munere cuncta suo.

Qui creat & syricum, pulchrè qui lilia vestit,
 Vestibus hunc tritis nudat auara cohors. Mat. 6.
d.
102. 19. c

- ioā. 1. 2. *Aura qui vegetat vitali cuncta benignus,*
 ioā. 19. *Cassahuius supero lumine membra iacent.*
 2. *Quē mare, quē telus, vacuiquē patētia tractus*
 1. reg. 8 *Atria, cœlestis nec plaga tota capit,*
 6. *Exanguem potuit paruum seruare sepulchrum,*
 Mat. 12 *Donec lux terræ tertia solis adit.*
 Mat. 27 *Hunc trucibus tradunt vincitum licitoribus illi,*
 3. *Colla quibus misero soluerat ipse iugo.*
 Exo. 14 *Scilicet ut senistaciturnum morsibus agnum,*
 2. *Turbaquē crudeli dente lupina vorat,*
Sic sibi promissum lacerat sine crimine Christū
Sæua hebræorum trigrude turba magis.
 ioā. 18. *Ecce manus trahitur geminas post terga reuictus*
 6. *Pellitur in varios iudicis ille lares.*
Hostis turba ruit, certatquē illudere capto,
Conuitiquē nouos quærit iniqua modos.
Non tulit hanc speciem furiato pectore Petrus,
 ioā. 12. b *Nec ferro iratus temperat ille suo.*
Nam medium sese iactat furibundus in agmē,
Nititur & dominum soluere morte suum.
Arreptumquē ensē diros detorquet in hostes,
Numen & auxilio credit egere suo.

Amputat auriculam iniuſus liſtoris iniqui,
Cui tamen infeſto cadere colla putat.

Ioã. 13.
b

Parcere nam tanto ſceleri, vel talibus auſis
Nil obſtare nefas iudicat eſſe graue.

Pro duce munifice præclaræ occumbere morti
Ingenui, & grati militis eſſe putat.

Hoſtis & indeleuans fœdatum ſã guine ferrũ
In bellum ſocios ſic vocat acre ſuos.

Nũc moriamur (ait) nũc ã media arma ruamus
Cum noſtro eſt nobis gloria rege mori.

Si vitæ occiſo quis noſtrum principe parcat,
A Eternum infamis dedecus iſte feret.

Chriſtus at immanes diſtis mitiſſimus iras
Increpat, & gladium condere pelle iubet.

Ioã. 18.
b.

Tum medicis caſam reſtaurat tactibus aurem,
Infamem plagam curat & ille pius.

Luc. 22
f.

At nequẽ diuino numen medicamine nouit,
Nec cœpto inſano deſtuit agmen atrox.

Quin rabiẽm cæcam donis, geminatquẽ furorẽ,
Creſcit & in numen ſæuior ira piũ.

Ceditur hic faciem rutilantem, talia Chriſto
Præmia curatæ auris apella dedit.

Ioã. 19.
a.

- Mat. 27^{d.} *Ridiculo scæptro nimium ridetur ab illis,*
 gen. 49^{b.} *Scæptra quibus regum vera tenere dedit.*
 Ioã. 19^{c.} *Tolle bis hunc, clamãt, Thebas qui sæpe regenti*
 Exo. 12^{a.} *Intonuit, populum mitte tyrannæ meum,*
In dominum duri pœnas cum sanguine poscant,
Quos cura ad vitam reddere morte fuit.
 Ioã. 19^{c.} *Huius & imperio Romæ præferre senatum,*
 Ioã. 18^{g.} *Hoc furcæ extincto vivere cæde volunt.*
 Psal. 134^{b.} *Ob quos extinxit reges, prostravit & vrbes,*
 et 146^{b.} *Quos voluit cunctis præposuisse viris.*
 Ioã. 19^{f.} *Acris ei mittunt sitienti pocula fellis,*
 Exo. 16^{c.} *Nectare quos superopauerat ipse diu.*
 Psal. 113^{b.} *Et quibus in fontes conuertit saxa fluentes,*
 Num. 20^{b.} *E rigida dulcescaute refudit aquas.*
 Ioã. 18^{c.} *A Eternis latro vinculis, & carcere dignus*
Funibus æternum numen ubique trahit.
 Mar. 27^{d.} *Luditur à stultis summi sapientia patris,*
 Ioã. 19^{e.} *Sauciat innocuum verberare sæpe reus.*
 Mat. 27^{d.} *Sordidus in purum detorquet ab ore saliuam,*
Enecat hic vitam, qui necesse dignus erat.
Hæc enim manus vasti iunxerunt fœdera mundi?
Harum opus est toto quicquid in orbe manet?

Et nunc heu duris patiuntur vulnera clavis,
 Brachia lethali pulchra fluore nigrant.

Ioã. 19.
 d.

Vosne pedes cœlũ premere, et vaga sydera sucti,
 Aurea recta poli, cœlicolũmque domus,
 Tam seue immanes perpeSSI cuspidis ictus,
 Sanguineoque arens spargitis imbre solum?

Mat. 27
 d.

Hei mihi qualis erat, quantum mutatus ab illo
 Christo, monte decus qui induit æthereum.

Mat. 17
 a.

Vel Solymes venit ramis, & vestibus urbem
 Strata diuino latus honore via.

Mat. 21
 a.

Nec poterat mater fœdatum agnoscere vultum
 Nati, vox solum nota gementis erat.

Tantane iustitiæ libuit despectio terris?

Quò fas? quòue metus, quò pudor omnis abit?
 Et quando in terris rerum confusio tanta?

Quæ tantum est ætas ausa patrare nefas?
 Num Deus in natum te nunc sententia charum
 Instabilis potuit vertere more viri?

Num te promissi subeunt obliuia magni?

Quidne potest dictis firmitus esse tuis?
 Certè huic pollicitus regni felicitis honorem

Es, maris, & terra, imperiumque poli.

G

At iacet (infandum) trita nunc vilior alga,
 Vertitur heu regni fastus in opprobrium
 Cunctus in immeritū terrarū insēuit & orbis,
 Nec fert oppresso fortior æther opem.

Hic pietatis honos? sic natum in scaptra reponis?
 Hæc fuit in prolem curæ benigna patris?
 Natū (inquit genitor) sic charū ī scaptra repono,
 Et crucis opprobrio clara sub astra fero.

Promissique memor tantis hunc contero dānis,
 Nequis cœlum aliā seruus adire putet.

Æthera sed nato placuit si vendere pœnis,
 Cur famulis cœlos mitius ire licet?

Mitius ire licet cœlos, cui præmia regnis
 Æthereis statuit danda minora Deus.

Quod tritū à paucis latuit nos sentibus horres,
 Quæsitum luxu stulte & inerte fuit,

Per saxa, & rupes vitiorum errantibus altas
 Arduū ad astra Deus sanguine signat iter.

Sputa tibi, vepres, alapæ, fel, verbera, sanguis,
 Crux monstrat cœli, morsque cruenta viā.

Ordine nanque Crucem pilā, præfixit & hastā
 Christus, & his patuit semita dura poli.

Quò pergis,merso dum viuis in orbe viator,
 Si non illa tuo tramite signa vides,
 Luxibus & languet,nec te fortuna cruentat,
 Tartara, crede mihi,non petis astra poli.
 Hic me deficiunt animi,mēs labitur ægra,
 Horreo,dum memini,quæ tulit ipse Deus.
 Quæ malaperpeffus fuerit productor olympi,
 Donec mortali mole grauatus erat.
 Hæc animi victus quoties euoluere tento,
 Omnia me circum pallida cerno nigrens.
 Omnia lucigenæ duros miserescere casus,
 Funus & authoris plangere cuncta sui,
 Omnia cum tristiluctus consortia matre
 Ferre,suisquē nimis condoluisse malis.
 Omnia vindictam tanto de crimine velle
 Sumere,pro iusto bella mouere Deo.
 Quæ nisi cōprimiret mitis moderator Olympi,
 Percita Iudæam protinus obruerent.
 Protinus obruerent,maioresquē illa dedisset
 Pœnas,quàm veneris Sodoma labe dedit. Gen. 19
c.
 Atrā namquē caput roseum ferrugine sole m
 Occulere,& lachrymis cerno madere poliū. Luc. 23
6

Mat. 27
c.

Hunc solito citius tenebrosam inducere noctem,
Ne peragat tantum sæuus apella nefas.

Mat. 27
e.

Tres siquidem reliquis breuiorem percitus horas
Infauftum piceo reddidit ore diem.

Iof. 10.
c.

Qui stans in plures lucem protenderat horas,
Donec tota cadens gens inimica perit.

Frangere namq; deus non differt stamina vitæ,
Differat ut quisquam poenituisse mali.

Nestoreos vlli largus nec prorogat annos,
Proroget ut crimen tempus in omne suum.

Heb. 6.
b.

Aut scelerum Christum suspēdat stipite rursus,
Nā vult hunc cædi, crimina quisquis amat.

Qui scelerū victor prosternat protinus agmē,
Et maculas tristi criminis imbre lauet.

Inq; die subeat virtutum culmina maior,
Et paret in celso præmia magna polo.

Cerno q̄ti mæstotremefactas murmure terras,

Mat. 27
f.

Ferreq; scissuras tristia saxa graues.

Rupes insanis perrumpere fluctibus altas,
Et cupidum metis æquor abire suis.

Fulmina condensas nubes, nimbosque minatas
Vndis velle ream perdere rursus humum.

Quod tamē horrescit tellus, quod et astra videre,

Hoc patrare scelus non pudet Isacidas.

Quem Solymi pellunt duro de pectore sævi,

Huic latos video saxa parare sinus.

Quem nudum hebræi suspendunt stipite diri,

Hunc tegit vmbriifero Cynthius ore pius.

Quam res deplorant rationis lumine cassæ,

Hac nimium gaudet durus apella nece.

Exclamare libet, serpentum perfida proles

A muto insonti parcere disce Polo.

Quid potuere homines in te committere tantū?

Quo scelere heu natum sic pater alme feris?

Quis nē furor potuit numen, quæ culpa verēdū,

Quanam vis tantis subdere tanta malis?

Sed domini hoc potuit pietas, non crimina serui,

Nam tulit hæc maius crimine supplicium.

Innumeris siquidem redimendis orbibus esset

Sufficiens summi paruula poena Dei.

Pessima plura forent astris si crimina, posset

Numinis exiguus cuncta piare labor.

Tam anē te pietas miserantem incōmoda nostra,

Tantus adegit amor lux & imago patris,

Mat. 27.
f.
Ioa. 19.
d.
Luc. 23.
f.

Vera Dei vt soboles, verus Deus æthere missus,
 Tam causa velles aspera ferre mei?
 Mitis & in terris tam indignos voluere casus,
 Nilq; exors vitæ ducere sponte mali?
 Diuinumq; caput tantis submittere pœnis,
 Vt que tua auferres crimina nostra nece?
 Nos vetita dulces decerpimus arbore fœtus,
 Tu cruce mixta Deus pocula felle bibis.
 Crimine nos patris nostro irritauimus iras,
 Tu pie flectis eas sanguine Christe tuo.
 Qui toti aduenies olim datus arbiter orbi,
 Iniusti arbitrium iudicis acre subis.
 Omnia qui vita donas, qui crimina nescis.
 Heu scelerum pœnas morte furente luis.
 Totus es affectus pœnis tu criminis expers,
 Cuius supplicium omnia membra ferunt.
 Sic soluis, membris quicquid peccauimus omnes,
 Inque patrem cunctis viribus æthereum,
 Acris hyës, virgo quate in lucē edidit, augur
 Infauēta istius heu tibi cladis erat.
 Hanc quoque prima tuoteneri signauit ab ortu
 Sanguinis octauo fusio facta die.

Mat. 27
b.

Luc. 24
c.

Mane velut nubes Phœbo surgente rubescens
 Messibus infestas dira minatur aquas,
 Sic te sol nascentecruor diuine profusus
 Nubila prædixit tempora morte tua.
 Et te qua puerum reges coluere Sabæi,
 Mœsta fuit mortis nuncia myrrha tua.
 Diuino ramus venienti sparsus in urbem
 Fastu portendit hoc crucis opprobrium.
 Eius enim generis truncis (ut cernis) apella
 Crudele heu furcam nunc tibi condit opus.
 Tantæ molis erat diuinam condere gentem,
 Et scelerum regnum tollere iure vetus.
 O dolor, heu species inhonestæ, indignaque visu
 Vltimus opprobrijs fit Deus ipse virum. Esa. 55. 9
 Heu scelus, heu crudelenefas iacet altus Olympi
 Rector, & immanis fertur ad astra latro. Luc. 23. 34
 Cui tantum in superos licuit? cui spernere cœlū?
 Quis mouet in sanctum impia bella Deū?
 Vnde precor terris audendi copia tanta?
 Cur valido libuit talia ferre polo?
 Cur pater hanc speciẽ pateris iustissime? cur nō
 Aetheris in solymos machina tota ruit?

Cur non terra imo hos viuos absorbet hiatus?

Pantus & insanis obruit vltor aquis?

Num. 16. a. Nō scelus hoc maius, q̄, quod fuit ausus honoris
In Mosen cupida mente patrare Coras?

Num. 16. c. Nonne hunc cum socijs furibundo obsorbuit ore,
V inuūquē in stygias terra retrusit aquas?

Gen. 19. e. Non scelus hoc superat veneris commissā nefāda,
Sodoma qua flāmis, sulphure & vsta perit?

Gen. 7. d. Nō scelera hoc superas, quibus oēm protinus orbē
Numine submersit vnda iubente tumens?

Nam scelere hoc scelerum summā cōpleuit apella,
Nec, quò vterā possis pergere, crimen habet.

In dominum, fateor, tigris crudelior omni,
Sæuior Isacidūm vulture turba fuit.

Hostamen ætherei vincit patientia patris,

Qui sinit & nasum tot mala ferre suum.

Nam rabie stupidus solymorum cogito sæuam,
At magis attonitus mite Dei ingenium.

psal. 135. 2. Nunc pietatis habet mitia signa Deus.

2. Cor. 12. Nam leo, rhinoceros quondamq̄, fuere feroces,
Nunc agnus mitis signa, columba Deo.

Illaq; mutavit, mortalescum induit artus,
 Et sensu expertus fert mala nostra Deus.
 Nūchomoplus hominū factus miserescere casus Heb. zi
d.
 Cœpit, & afflictis mitior esse viris.
 Sed magis illa sacropatuere insignia ligno,
 Crux nobis mitem reddidit vna Deum.
 Ut Crucis est duris detentus in arbore clavis,
 Tunc agnoparcit mitior ille reis.
 In Cruce nā moriens deleuit crimina Christus,
 In nos quæ supericausa furoris erant.
 Blandescit carnis iam vincētus fune caducæ
 Rhinoceros gremio virginis æthereus.
 Non hunc hebræi nodosa reste ligarent, Iol. 18. a
 Illa ni implicitus blandius antè foret. Luc. 1.
 Cerneret ad lignum vincētū non Golgotha durū,
 Ni Eufrata ad ventrem virginis antè Deū.
 O pietas summi nobis malè cognita patris,
 O bonitas hominum tot neq; victa malis.
 Ut famulo parcat, statuit non parcerenato, Rom. 8.
 Ut seruum curet, vulnerat ille satum. t.
 Illum quò soluat vinculis, hunc carcere claudit,
 Hic hominum lusus, fiat ut ille decus. Psal. 21.
b.

105 DE TRIVMPHO CRVC.

Mat. 27
c.

Illum quò excipiat, clamant è hūc stipite inquit,
Ah perit hic iustus, uiuat ut ille malus.

Mat. 27
c.

In me nimbipotens, in me conuertito ferrum,
Prauusego totus, nescius ille mali.

Nescius ille mali, prauos reuocare proinde
Solut ab imperio criminis ipse potest.

Leuit. 9
2. & 22.
c.

Cum lex mactari vitulum pro crimine iussit,
Portio cui varij nulla coloris erat,

Attamen in terris patrio de semine natus
Visus erat scelerum nemo careere notis.

Demonis augendum diri per secula regnum,
Nec veniam docuit criminis ipsa fore,

Mat. 27
c.

Donec sub terras coelo venisset ab alto,
Qui maculis liber criminis vsque foret.

Nam Deus ut nullum terrarum aspexit in orbe,
Qui equaret meritis crimina foeda virum,

Aethere dimissum natum librauit ab alto,
Et commissa aqua nostra bilance Crucis.

Mat. 27
c.

Nā sceleris quicquid stultus cōmisit Adamus,
Rerum à principijs huius & omne genus,

Ad te spe gessit vincendi Golgotha demon,
Imposuitque suas parte bilanceis idem.

Si tantam scelerum motem quis fortè videret,

Horreret niueæ frigidus instar aquæ.

At pater huic molipilam cœlestis, & hastam,

Opposuit clauos, victor & ille crucem.

Omne ferunt Christi meritorum crimē in altū

Pondera, & humanis sunt grauiora malis.

Pondere si meritum superat tua crimina parū,

Et te precipitem regna sub atra ferunt,

Malleum, & inde crucis duros cū cuspide clauos

In scelerum pondus lance repone graue.

Si quid abesse vides meriti, virtutis egeno,

Ad merita intrepidus magna recurre crucis.

Tantus ut ergo Deus persoluit debita seruis,

Quod repetat demō seuis ab hoc, quid erit?

Debita si scelerum teneatur soluere plura,

Sydera quàm supero clara sub orbe micant,

Et piger acceptas reddat sine fœnore drachmas, Mat. 25

Fiat quē æterni debitor exitij,

Ne nimium toruo peccator ab hoste vocatus

Horreat in litem, nam Cruce victor erit.

Hoc igitur pauper qui alieno astringitur ære,

Qualibet aut patitur crimina dāna miser,

Ætereum properet securus adire Dauidem, 1. reg.

His nam oppressorum se facit ille ducem. 22. a

Se facit ille ducem, solus victricia fortes
 In scelerum turmas suggerit arma suis.
 Demone tum scelerum superato principe soluit
 Bellorum spolijs debita quæque patri.
 At si soluendum quid fortè relinquitur, amplis
 Ipsum thesauris sufficit ille Crucis.
 Nam Cruce diuitijs meritorũ, & sã guine partis
 Ponderis exuperat crimina quicquid habent.
 His superi rebus ditata ecclesia sponsi
 Subuenit indignis prouida sponte satis.
 Guttula si potuit morbos curare cruoris,
 Tot mala quid vitæ prodige Christe subis?
 Nunç homodiçta memor duri solatia casus,
 Præsidiumq; malis dantia sume tuis.
 Tanta Deus voluit nobis succurrere passus,
 Et nihil intactum linquere sponte mali,
 Quò foret exuberans nimium reparatio mūdi,
 Gratiore nobis, dignaq; laude magis.
 Vt plus vipereo vitaret crimina morsu,
 Quàmq; inuisa Deo sint mala, nosset homo.
 Vt dominum socium iucundum seruus haberet,
 Dum misero quiduis ferret in orbe mali.

Neuè malis lædi nimium quereretur acerbis,

Is cum plura Deum cerneret antè pati.

Si quis plura ferat mala, quàm sunt sydera cœli,

Non tamen æquabit, quæ Deus ipse tulit.

Quã dedit ille iugum legem, non saxa vocauit

Christus, quippe solent hoc duo ferre boues. Mat. xi
d.

Ille mali pondus seruo non omne relinquit,

Quin humeris partem suscipit antè suis.

Quo sua colla viri subtraxit pondere fessi?

Cui fuit omnipotens iniugis ille Deus?

Sic Deus attenuat, duros molitq; labores,

Temperat humanæ sic graue sortis onus.

Si tibi diuinæ mitescant pondera legis,

Vis, refer in socium ponderis ora Deum.

Quis iuga deficiat quæuis portare minister,

Colla quibus subdi conspicit alta Dei?

Hoc tamen exemplum prælatus despicit ille,

Qui graue subiectis omne relinquit onus.

Pondere non socios vacuus stimulare iubetur,

Sed prior intacto subdere colla iugo.

In stimulos populus calcem detorquet acutos,

Nec pia maiorum spernere verba timet.

Mat. 23

2.

Si stimulis vrgent, digito nec pondera paruo
 Tangunt, & luxu semper inerte pigrent.
 At ceruicem oneri subdi si conspicit horum,
 Stare pudet, longam cogitur ire viam,

Mat. 27

d.

Nam prius vrbe crucē dominus portauit iniqua,
 Tradidit & partem ponderis inde lybi.

Mat. 11.

d.

Onimis attriti properate laboribus adme,
 Clamat, nos solus sum recreare potens.
 Durior hic saxis, ferro, sit durior ære,
 Cuius non pietas pectora tanta mouent.
 Quisné sequi spernat regis tã signa benigni?
 Et quis eo rupto fœdere abire velit?
 Nam superus fecit vexilla ex sindone princeps.
 Eius qua tectum corpus inane fuit.
 Rex idem hæc superum crudelē erexit in hastã,
 Quæ dium infixit viribus acta latus.
 Fixit & hæc clauis hastæ, lorisq; ligauit,
 Quæ is ligno affixus, casus & ille fuit.
 Sanguine descripsit titulum per signa benignũ,
 Hic primatum dux, hic pietatis habet.
 Estq; tuba eius amor longé fortissimus in nos,
 Hic omni ad mentes personat ære magis.

Personar ere magis, potuit qui abducere caelo
 Numen, & immensis supposuisse malis.
 Qui signa haud videt illa, tubã nec percipit aure
 Nonne oculis captus, surdus & iste stupet?
 At neq; sunt superi temnenda stipendia regis,
 Nam dat victori coelica regna viro.
 Excitat his scelerum turmæ nos bella mouere,
 Et deus erronees in sua signa vocat.
 Tristis at illius moueor plorare furorem,
 Cui nihil & curæ gratia tanta fuit.
 Qui sathana, & carnis casus vexilla tuetur,
 Qui duce sub mundo noxia bella gerit.
 Impia bella gerit, probitati opponitur amens,
 Criminis in summum corripit arma deum.
 Stulte quid in sanis, quid te mortalia ludunt?
 Quid stabile immerso prorsus in orbe vides?
 Omnia sunt hominum tenui pendentia filo,
 Et nulla est casu res tibi tuta graui.
 Sola manet virtus, labuntur cetera quæquæ,
 Casus & hæc nobis est reuocare labor.
 Mus citò passuros fugiunt, & aranea casus,
 Hospita victricis vrbis hirundo lares.

Turrimosa colis fortuna mœnia lentus,
 Resquæ manu infirmas firmus utraq; tenes.
 Decidua mundi tutus spatiaris in aula,
 Donec te præceps opprimit ipsa ruens.
 Quid meruisse finis tibi conamine cœlum?
 Tartara quid sæuo stulte labore paras?
 Infera pluris emit populus, quàm regna superna,
 Plus Erebus pœnæ, quàm polus ipse petit,
 Umbra vel breuior perdit cœlestæ voluptas
 Regnum, crudelis tartara pœna parat.
 Pœnitet immensi casto mœrore laboris,
 Tartareumq; graues agmen adisse vias.
 Quas patitur pœnas tempus durare per omne,
 Aëris ac luxus instar abisse gemit.
 Nempe vias scelerum spinis Deus implet acutis,
 Crimina ne fiant, obstat & ille nimis.
 Eius quis verbis æquet dicendo labores,
 Quæ vanū mundi, quæ graue dogma regit?
 Per mare namq; minus subiit discrimē Vliſſes,
 Sudores superat Herculis iste graues.
 Nec sic Alecto colubris agitauit Orestem,
 Vt seruum mundus corripit vsquæ suum.

Sop. 5.
 a. b.

Ofec. 2.
 b.

Fert quoque supplicium multò crudelius iste,
 Quàm tulit accensi conditor ille bouis.
 Nec dare credo leuem tantas Salmonea pœnas,
 Qui malè fulmineos finxit habere sonos.
 Ison in piceo leuius cruciatur Auerno,
 Anguibus accinctam dum trahit ille rotã.
 Quiquè siti medijs nimia torquetur in undis,
 Et fame poma videns fert minus ipse malũ.
 Dumquè animo pœnas istius verso molestas,
 Et tua ferre nego viscera damna Tyti.
 Et potius tecum rediturum Sisyphæ saxum
 Seu urgere simul, seu petusse velim.
 Quid magis est risu dignũ, quid stultius extat,
 Quàm mala continuis velle parare malis?
 Quid currente iuuat te fluxior amne voluptas?
 Gaudia quid parui non peritura facis?
 Par leuibus ventis, volucrique simillima somno
 Gloria peccantis creditur esse viri.
 Quid memorem, seruos quàm spe delectet inani,
 Et vacuos omni mundus honore sinat?
 Quæ nè fides mũdo? quæ fœdera firmabili quæ?
 Quas odit fraudes? quo caret iste dolor?

Qua non promittit cupidis hic munera fallax?

Cui stat promissis perfidus inde suis?

Quot videas casso complentes aethera flectu,

Quos solita fatuos luserat arte vafer.

Perpetuos fructus mundi qui colligit hortis,

Tantalea poterit tradere poma manu.

Perfidus hic cunctis, sed eè dementia venit,

Tota ut ei cunctos fidere mente iuuet.

Iussa quid infando mundi sudore capescis,

Premio ab ingrato non cumulandus hero?

Cur non obsequio te vis sacrare tonantis,

Premia si paruo magna labore paras?

Huic seruire negastua, cui & te perfide debes,

Te sathana (heu superi) dedere stultie iuvat.

Si quis enim servus morbo crucietur acuto,

Qua pererat, tristem quaerat et ipse viam.

Cui tamen humano medicus reparare salutē

Posse statim maesto sanguine dicat hero.

Colla; tum fili dominus detruceat amati,

Ut famulo detur funere vita sati.

Qui memor officii tantum nō mēte referret,

A Eternūm opprobrijs iure petendus erat.

Non lapides longè superas adamantine duros?
 Quæ te non extat bellua grata magis?
 Quid non conuici dignus per secula ferre,
 Quæ cruor hauri tægit, mors neq; saua dei?
 Nã cum lepra genus scelerũ cõsumeret omne
 Humanum, vitæ spes nequæ læta foret,
 Fert Deus impleri piscinã sanguine nati,
 Quo se ut lauit homo, morbus acerbus abit.
 Iam resipisce ergo tandem meliora secutus,
 Mox refer ad Christi dulcia castra pedem.
 Sitibi fortè iugum tenero coeleste grauescit,
 Et minui partem ponderis ipse velis,
 Tu crucis ex clauis propera constare securim,
 Qua non parua iugo frustra dolabis eo.
 Nam mala quæ subeunt iusti crudelia Christi
 Quod paritur, minimũ iudicat esse, malum.
 Ex illo & falces damnorum confice ferros,
 Quæ mundi famulus cogitur vsque pati
 Sarcina tam regis pondus mundana superni,
 Quàm superant paleas pondere saxa leuës.
 Sanguinis, & domini pinguedine amoris inũge
 Efficiens Christi sicutibi mite iugum.

116 DE TRIVM. CRVCIS.

Pro duris superum calcaribus adde timorem,
Si caro iustitiæ carpere tardet iter.

psal. 118. Non petit illa deo frustra calcaria vates,

P. Quæso tuo carnes figet timore meas.

Nam pelli his novit torporem carnis inertem,
Et pigras tolli vi stimulantemoras.

De Triumpho

Crucis. Liber Tertius.

AT Crux te dñs plures sibi subdidit una,
Quàm vi signorū, prodigijsq; suis. Math. 9
d.
Lumina dū cecis, surdis dū sufficit aures. Mar. 7
d.
Et vocem mutis, robur & inualidis. Lu. 5. d.
Innumerū satiat paucis dū victibus agmē,
Trudit ab ardenti corpore voce febrim. Mat. 8.
b.
Irequē dat Petro medios impune per æstus,
fluctibus elatum perdomat ipse fretum. Mat. 14
c.
Mar. 4.
d.
Fontis aquam latices bacchi conuertit in atros,
Atque animi curas detegit ore palam. 1. cor. 2.
a. b.
Dum gelida in uitam reuocat iā morte sepultos,
Anissos sensus reddit & ille potens. mat. 9. a
Mat. 9.
c.
Audit. lucifugos coetus, quem foedere iunxit,
Nominē tartarei principis iste fugat. Lu. 7. b
1. cor. 1. f.
Luc. 11.
b.
Iudæos queritur sterilis sub nomine plantæ
Verborum solis luxuriare comis. Mat. 21.
b.
Cumquē specus animal teneat terrestre quietos,
Sitquē agili midas semper apricus aui,

Non recipi mentis rectum venerantis in aula,
 Tempora quem foveant, plorat abesse locum.
 Hunc obdurati festinant cordis apella.

Ioā. 8. g

Saxis à templo trudere mente suo.

Luc. 9.

Truditur ille procul Sycharia in glorius vrbe,

f. g.

Quam sacij perdi cœlitus igne petunt.

Mat. 27

Fixus at ut malo est nocuis in furibus insons,

e.

Purpureo & siccum perluit imbre solum,

Mat. 27

Supremi ponens caput expirauit & auram,

f.

Et iacuit cassum lumine corpus humi,

Ioā. 19.

Pectora turba ferit, vitæ quam pœnitet acte,

g.

Luc. 23

Verus & est clamat, filius ille Dei.

Mat. 27

Nam tria naturam Christo cum numine nostræ

f.

Spiritus esse cadēs, sanguis & vnda canunt.

Ioā. 19. f.

Spiritus in ligno miro clamore solutus,

Mar. 15.

Sanguis & extincto corpore, nympa fluens.

Ioā. 19. f.

In cruce pendentem latro regnare fatetur,

Luc. 23

Nomine quem regis luserat antè manus.

f.

Mat. 27

Rex trunco affixus vrè cognoscitur alto,

d.

Luc. 23

Qui signa infamis mira patrando fuit.

f.

Luc. 11.

Cum me sub lignum seui tolletis hebræi,

b.

Tum vobis (inquit) denique notus ero.

Ioan. 8.

Se veluti reddit vultum cernentibus unum,
 Partibus infractam dum speculari manet.
 At postquã in geminas partes diffunditur illud
 Et gemina ex se se tum simulachra refert.
 Haud secus & Christum scindit cū sectio nulla,
 Mens mortale fouet corpus, & intus alit.
 Naturam speculum Christi cœlesti caducam,
 Solaque reddebat debitis ora viri.

Hic homo diuino fertur sine numine purus,
 Terrenaquẽ imò ducere matre genus.

Mat. 11.
g.

Hunc pauci æthereum norant habuisse parentẽ,
 Immo ferunt prolem pauperis esse fabri.

Mat. 13.
g.

At cum diuiditur moriens in stipite Christus,
 Parsque subijt varios viraque secta locos.
 Mens petit umbrarũ tenebras, & regna silẽtiũ,
 Luminis ad tumulũ corpus mane venit.

ioã. 19. g.

In bifido Christi speculo natura refertur
 Duplex, hæc hominis, maior & illa Dei.

Carnea dum clavis cortex, & scinditur hasta,
 Numinis apparet carne medulla latens.

ioã. 19. f.

Ut duce franguntur lucæ Gedeone lagena,
 Quò luce hostilis turba patente ruat.

Iud. 7. f.

Carnea sic Christi confringitur hydria ligno,
 Diuini lampas luminis inde patet.

Qui clausus carnis mortalis vase latebat,
 Numinis hoc fracto fulgor ubique nitet.

Qui piceis scelerum quondam iacuere tenebris,
 His magna à supera lux micat orta polo.

Coelicus errorum pellit sol ille tenebras,
 Iustitiæ claro lumine monstrat iter.

Nostroquè intacto Madianæ more ruinae

Impia demonij sanguine scepra cadunt.

Magna crucis virtus, cedēs cui latro rapinas
 Crudeles vertit sub pietatis opus.

Qui vile argētum cupidus rapiebat, & aurū,
 Totum nunc felix æthera latro rapit.

Impia qui socium dictis ad furta trahebat,
 Nunc ipsum monitis ad pia facta vocat.

Nil se rapturum comiti promiserat olim,
 Cuius non partem redderet ipse lubens.

Cum rapit ergo polum, tanta fecisse rapinae
 Participē hunc properat foederis ille memor.

Fure monere boni discat peccator ab illo.

Hos, quibus antè fuit impia causa mali.

Et pius illecebras virtutis suggerat illis,
 Quae turpe illicium criminis ipse fuit.
 Semper avis stygij ne fiat & aucupis illex,
 Qua caeca reliquos in scelus ille vocet.
 Sic Crucis exorat suggestu Christus ab alto,
 Sic pius ad sese pectora dura trahit.
 Nam patrem exorat moriens in stipite summi,
 Persuadet sceleris poenituisse reos. Heb. 4. e
Luc. 23
g.
 At facit in templo surdis nunc verba sacerdos,
 Nam subit hic luxus pulpita, non quae Crucis.
 Delitijs condit suggestum mollibus omnem,
 Apponit quae operi frustula nulla Crucis.
 Praeceptor merito facti cōtemnitur expers,
 Cessanti frustra fantur & ora manu.
 Alta pijs ergo factis, & pulpita dictis,
 Et vitæ constant asperitate grauis.
 Te simulachra Deus toto Crux fregit in orbe,
 Stulta quibus coluit daemona turba diu.
 Nomen & ad Christi festinant undique gētes,
 Et populus verum numen uterque colit.
 Numine corda acti Solymi durissima ponunt,
 Consilia in melius vertere stulta iuuat.

In Christi accipiunt animæ mitē, huius et aptæ
Saxea proscindunt pectora in hospitium.

Eze. ii. d. Saxea præceptis signandis tollit inepta,
Aptaque restaurat carnea corda Deus.

Exo. 32 d. Desinit & tabulis frangendus scribere legem,
Hanc sed visceribus sculpsit amore p̄ys,
Nā Christi Isacida tria millia dogmata secūtur,

Act. 2. g. Petrus ut admonitus fudit ab ore pios.

Exo. 32 f. Hic numerus totidem venerato numine pensat,
Qui merita ob cultū cæde ruere bonis

Act. 10. d. Cornelius Petro fides comitatus amicis
Occurrit, sacris inde lauandus aquis.

Exod. 32. a. b. Iam simulachrapudet Solymen præponeret auri
Illi, cui est phario colla soluta iugo.

Exo. 32 c. Ebria nec tollit diuino talia cultu,
Fregit enim Moses cœlicus ista cruce.

Luc. 12. f. Igneque combussit, quem in terrā mittere venit,
In laticem cineres misit & inde sacrum.

Denique sic demon victus sorbetur ab illis,
Quos nimis est nisus ore vorare fero.

Iob. 40. d. Nā populū electum frustra Iordanis & vnda
Hic sua fluxuram sperat in ora vorax.

Formosa sequitur iam ecclesia furta Rachelis,
 Cui datur Isacida nubere Sydereo.

gen. 31.
c.

Aurcanam ridet numen simulachra parentis,
 Abdita quæ putrido stramine fœdat equi.

Dæmona quem coluit maiorum amentia cœca,
 Projicit, & Christi transit ad obsequium.

Immo deum patris terreni despicit aurum,
 Istud, quàm stercus turpe minoris habet.

Est stygium patrẽ, populumquẽ obliua scelestũ,
 Et sathane mundi deseru ipsa domum.

psal. 49
c.

Nam cupida ille colit fallacis pectora mundi,
 Istorum princeps impia sceptrata tenet.

Hæc fugit, & sponsi diuini amplexibus hæret,
 Rex ideo formã cœlicus eius amat.

psal. 44
c.

Nomine & illa Sarã formosã imitata sororis
 Gentiles sponso iungit amore suo.

Gen. 12
c. d. &
20. b. c.

Cœlicus ob sponsam multorum diuit Abramus
 Pectore credentum, letus adauget opes.

Huius enim nitido virtutum allecã decore
 Currit ad obsequium turba profana Dei.

Parcit & hæc numen peccatis ledere sanctum,
 Excipit expulso dæmone corde Deum.

Depudet exanimis latrariam impendere saxis
 Gentes, & viuum numen vbiq; colunt.
 Et placant non monstra pijs, sed numina templis
 Aræ crudeli nunc sine cæde sacræ.
 Sanguinenec sunt humano februa dira,
 Quin animus vitij purus vbiq; litat.
 Mortales homines, volucres, pecuaria, & angues
 Iam velut æternum numen habere pudet.
 Sculprileopus sathanae frangunt, lucosq; deurrunt,
 Demonis insanus cultus vbiq; perit.
 Dicere turba Iouem sceleratum carmine vatum
 Desinit, & crimen ridet inesse Deo.
 Diuino prauos gens dedignatur honore,
 Iure negat falsis orgia festa dijs.
 Ebria nudatis tua baccharata membris
 Magnus Bacche viris est celebrare pudor.
 Iam tibi Iane finit libum cereale sacerdos
 Ponere delirus, farrasq; mixta sale.
 Quicquid & idolis demens impendit honoris
 Gens, properat veroreldere sponte Deo.
 Nam Deus ipse dedit clemens resipiscere mûdo,
 Quem sathana infandis lussit vbiq; modis.

Dæmonis exitium cruce cultibus archa minatur, 1. reg. 9.
a.

Da gona dum caesum deicit illa caput,

Lignea nam virgam concludens archa potentē Heb. 9.
b.

Creditur inuictæ umbra fuisse Crucis.

A nece sponte crucē domini gens portitat exlex,

Quam tamē inuitus detulit antē Symon. Mat. 27
d.

In Cruce cum nondū Christi caro cocta rigebat,

Vix poterat vllō durior ore teri.

Mandendæ carnis, potandi & sermo cruoris

Tunc hominis durus terruit ipse viros. 1oī. 6. 2

Terruit ipse viros, typicis vera docenti

Verbis à Christo fecit abire Deo.

Fixa veru vt Crucis est, flāmis et tosta malorū

Illa caro, crudus missus & inde sapor,

Nil potu Christi restat, nil dulcius esca,

Et verbo sacræ nil mage lene Crucis.

Præponit mannae periturae corporis escae

A Eternum Christum mentis apella cibum.

Vastaq; peccati perierunt regna tyranni,

Toto virtutis regnat in orbe decus.

Ecce colunt terras comites pietasq; fidesq;

Spes, & grata pij mater amoris adest.

Quattuor immensi veneranda in partibus orbis
Cruce facta ex lignis quattuor admonuit.

In melius versum sese miratur & orbis,

Quæ iacuit, surgit nunc pia religio.

Sæcula iam redeunt conuersis aurea rebus,

Cruce reparat, lapsum crimine quicquid erat.

Admissas delet culpas ab origine rerum,

Criminis in finem quicquid & orbis erit.

Tanta sacri merces, ea vis, ea gratia ligni,

Quid mors non valeat, sanguis et ipsa Dei?

Ioân. 2. c. Sic fore prædixit, lignum cum tollar in altum,

Et terris (inquit) tum mihi cuncta traham:

A Cruce, non terris magnes diuinus in altum

Pondera terreni ferrea cordis agit.

Nam lapide, scissi signabant morte tonantis

Mat. 27
f. Molliciem duri pectoris inde fore.

Dura velut cautes vlli vix peruia ferro,

Affidua gutta tota cauatur aquæ,

Sic rigidum pectus diuini sanguinis vnde

Cedit, & hanc mentis suscipit inde cauis.

Virga es, qua tactus lachrimarum saxeus vndas

Nam
20. b. Manat homo, & veris flectibus ora rigat.

Te populi dura dominus de caute prophani
 Germen credentis nobile ducit Abraë. Mat. 3. e
 Quæ non corda cruor terreni adamantina soluit;
 Hædi caelestis sanguis & illa secat.
 Sanguine perpetuo brutorum altare madebat;
 Non valet in melius tunc reuocare viros.
 Implebat gladius iustorum sanguine terras,
 Ne quicquam rectum qui monuere malos. Heb. 12. e
 Fortius exclamat Christi, quàm sanguis Abelli. Heb. 12. e
 Quid melius tanget, sanguine corda Dei;
 Piscis ut vndi uero vates imperditus ore ion. 2. c
 Euomitus luci redditur Aethereæ,
 Inde urbem ad recti vastam reuocauit amorem,
 Quæ scelerum turpi sub ditione fuit.
 Sic orbem in melius Christus mutauit iniquum;
 Cum terre ad lucem viuus ab ore redit.
 Semen vurno fructus mandatum reddit opimos,
 Quod in sterili manserat antè penu ioh. 12. d
 Haud secus, et viuens quos non produxit Abrami
 Natos, hos Christus conditus ædit humo.
 Qua phenix caruit, longò dum tēpore vixit,
 Fert similem prolem morte perempta sui.

128 DE TRIVMPHO CRVC.

Et sobolem Christus gignit post funera sanctã,

Quæ patris mores exprimit æqua sui.

Non siquidem tanta morum probitate nitentes,

Nec sibi tot natos protulit ante necem.

Sydera nã Christi superat nũc posthumaproles,

Nec rubra Christi adũm æquat harena genus

Prodidit augendum morientis sanguine regnũ

gen. 26
c.

Is puteus, latum quem sacra scripta vocant.

Vt lateris puteus diuino sanguine fluxit,

Ætherei ditio nummis aucta fuit.

Hoc animo cæsi monstrabant præmia nati.

Genes.
22. c.

Hinc Abrame tuũ crescet, vt astra, genus.

Id quoque præcinuit Sanson fortissimus heros,

Iud. 16.
g.

Cuius mors plures, quàm effera vita necat.

Et scapulis ligao regnum promisit onustus

Esai. 9. b

Vates, sic humeris fert Deus imperium.

Dituit ob virgas censu Iacobus ouino,

Gen. 30
h.

Obquæ crucem charas Christus adauxit oues.

Ex socero Isacida reddit possessio virgis,

Esathana in Christũ iam crucetrãsit homo.

Nomine Iacobides & idem prædixerat aucto,

Gen. 30
d.

Nam Christi augendi læta figura fuit.

Id rex vaticinans pharius hūc nominat orbis Gen. 41
 Seruatorem omnis, fert & honore lubens. f.
 Non solum egypto, vasto sed longius orbit
 Laturum Christum pane canebat opem.
 Pane inquam, esuriem mentis qui tollit manis,
 Quo valet æternū viuere tuta famis.
 Huius & imperiū fundendū, & nomen vbiq;
 Hunc populo regem dixit vtriq; fore.
 Pœnarum solus flumen Iacobus amarum Gen. 32
 Cœlestis baculo transmeat ille Crucis. c.
 Sed redit ad patrem credentium duplice turma,
 Pastor & in tutum ducit ouile gregem.
 Sic genus humanū, fratrem quod fecerat ille,
 Vincit, & æterno iungit amore sibi.
 Nam Crucis ille pedū Christo pater obtulit vnū,
 Omnē ad ouile gregem quò reuocaret idem.
 Non genitor currus nato, non tela, nec aurum,
 Sed dat, qua mundū vinceret ille, cruce.
 Dum Mosē mittit, regem quo pugnet in hostē,
 Audaxq; equoreis obruat agmen aquis. Exo. 4
 Soluat & imperio Iudeam deniq; duro, a.
 Quæ præter virgam contulit arma Deus?

Et Deus immersas natum cum mittit ad oras,
 Dara ut cum scæuo demone bella gerat,
 Et nos à domino detrudat in astra tyranno.

Huic vice telorum non nisi cerno cruce[m].

Gen. 32

Exo. 4

1. Reg.

17. c.

Isacides baculo patris discessit ab oris,

A Egyptum moyses stipite fortis adit.

Isacides baculo mouet ardua bella gyganti,

E medio lapides flumine quinque legit.

Corporis in peram mortalis vulnera mittit,

Quinque è poenarum quæ tulit amne Deus.

Numinis est Christo profunda maxima virtus,

Ensis & inuicti Crux datur una loco.

His dominus saxi percussit demonâ fronte,

Cuius & obruncat turgida colla Cruce.

Ergo crucis gladio iugulauit demonâ Christus,

Et spolijs victor plenus ad astra redit.

Nam Crucis ex clavis gladium conflauit acutū

Perniciem dominus hostis in omne genus.

psal. 44

2.

Numinis interpres accingi hoc admonet ense

Rex Christum, quo hostes destruat ille suos.

Te cruce (ait) gladio fortissime cinge potenti,

Hoc sponsam extorque victor ab hoste inâ.

At pater in sauos Christo quæ contulit hostes;

Hæc eadem nobis Christus et arma dedit;

Sed ducis ætherei positis victricibus armis,

In luxus hominum irruit agmen iners.

Cur grege non implet pastor magalia christi?

Delicijs reprobis, non cruce ducii oues.

Nep̄e crucis baculū dominus pastoribus offert;

In caulam reuocet̄i quo pietatis oues.

Cur spoliat gentes turpi non crimine præsul?

Languida nūc verbis; non cruce bella gerit.

Non cruce nec factis gladiū sibi conficit æquis;

Ignēq; diuini pectus amoris eget.

Hanc dedit ille duci belli, qua vinceret hostes;

Subderet & recti sub ditione malos.

Fixus namq; cruci viriſ moriatur, oportet;

Virtuti reliquos viuere quisquis auet.

Vt moritur veneris phœnix ignara petulcæ;

Conditatum similis puluere surgit auis.

Nec sibi viuacem gignit nisi mortua prolem;

Vt mater fiat, cogitur ipsa mori.

Sic ab eo, sceleri moritur qui spon̄e nefando;

Fii soboles, mores quæ patris inde refert.

At donec vitij præceptor viuit iniquus,
 Opprobrium sterilis fert sine prole viri.
 Cum hostes maxilla Sanson prostravit a selli
 Mille, fluens lassum quæ faciauit aquis,
 Tunc animi fluctus monuit superare ferinos,
 Qui vult subrecti cogere castra malos.
 Mandibula pecoris pugnat virtutis in hostes,
 Mortua cui carnis vota ferina iacent.
 Vota ferina iacent, vinceta nec mente cathenis
 Imperiū rapiunt, praua q̄; scæpra tenent.
 Est hu, vt gladio, vitiorū morte mouendum
 Bellum, quos vitij viuere corde iuuat.
 Vt pereat Madian, luteas confringere testas,
 Lampadas & Gedcon luce micare iubet.
 Læua q̄; ardentes victrix tenere lucernas,
 Et dextra tentis inde sonare tubis.
 Vt pereat Madian damnosæ litis amicus,
 Subdat & abiecto crimine colla Deo,
 Hydria lasciua carnis frangatur, oportet,
 Fulgeat & facti clara lucerna pij.
 Recti operis manibus reneatur lumine lampas,
 Non satis est verbi sæpe sonare tubis.

Iud. 15.
 d.

Iud. 7. e.
 f.

Fulgeat in rebus lampas morum auēta sinistris.

Non magni est dextris pectoris aqua sequi.

Atq; canum summis libatur more labellis

Terreni luxus flumina quicquid habent.

Iud. 7. b

Nempe voluptatum genibus quoscunq; recuruis

Insatiato undas ore bibisse iuuat.

Cœlicus hos Gedeon bello contemnit ineptos,

Et procul à castris projicit ille suis.

Quis nē foret templi summo cumulandus honore,

Fruētibus ostendit, virgaq; plena comis.

Nu. 17
4. b. c.

Hūc Deus in templo meritō sacra scaptra tenere,

In scelera & belli præcipit esse ducem,

Cuius non solis verborum vita redundat

Frondebis, at facti optima poma refert.

Qui diuina (inquit) contempta lege docebit,

Tundatur minimus, vilis ut alga, pede.

Mat. 23
c.

At qui doctrinam factis decorare laborat,

Ille sit in terris magnus, & ille polo.

De gelida ad lucem potuerunt morte cadauer

Reddere defuncti vatis, & ossa pi.

4. reg.
13. d.

Haud secus & Christi morientis sanguine tactus

Crimine qui iacuit, viuere cœpit homo.

Nam Cruce redendam prostratis crimine vitā
 Fixa cadaveribus putribus ipsa docet.

Agmine sub tanto prauorum obusse tonantem

Omne huius monstrat morte perire scelus
 Progeniem putridis quæ fuit in ossibus Adæ,
 Non alibi potuit nos reperire Deus.

Heu quis nō scelerum turpis fatore iacebat?

Rom. 1.
 d.

Ec quis iustitiæ stabat odore pius?

Gaude tu felix, turpata cadauere quondam,
 Nūc Crucis ornatu Golgotha pulchra sacra.
 Mors ubi cultores scelerum perdebat iniquos,
 Hic datur innocui funere vita Dei.

Quin homo lætetur, vitis qui færuit olim,
 Sanguinemū domini, nūc cruce gratus odor.
 Arbore namq; crucis viridem mutatur in hortū
 Mens, olidus vitis quæ fuit antiè locus.

2. Cor.
 2. d.

Cum rex hic voluit mortem celestis obire,
 Vrbis iactari nos ubi stercus erat,
 His, quos contemnit veluti letamina mundus,
 Vtile supplicium protulit esse crucis.

Sanguine fusa suo pulchrum mutauit in hortū
 Omnipotens sæcli cuncta simenta Deus.

Quæ reijcit demes sæclum, quæ deprimit, ipsa
Eligit, & sapiens tollit ad astra Deus.

1. Cor. 16
d.

Ad morem ergo simi gaude vilescere mundo,
Nam rosa qui mundo est, alga fit ille Deo.

Plenaq; latentur monachis cœnobîa iustis,
Quæ sibi nunc mundus spreta simeta facit.

Nã iacit huc claudos, surdos, huc luminis orbos,
Huc fatuos, fœcis deniq; quicquid habet.

Attamen ex istis superum facit ille simentis
Rex sibi purpureis pulchra vireta rosis.

Læsî hîc clade rosas nec victi, & lilia casti
Pectoris, hîc recti conspuit omne genus.

Tempore quo nondum radiabas morte tonantis
Cruce, citò vir mortî cedere pronus erat.

In te Christus ubi sudit cum sanguine vitam,
Quisq; necem letus certat adire prius.

Te fretus negligit vir iussa minantia regum,
Vincula nulla timet, dira nec ora fera.

Christus ut armipotens hostes detrusit ab arce
Tres animæ, soluit corda timore suis.

Gens, veluti barrhus, contemnit sanguine viso
Numinis, & mortem fortius aggreditur.

Huic quoq; languenti surgūt in pectore vires,
 Missa ruēstardas rumpit in arma moras.

Nam ꝑ; preces repetit, validūq; pati ōnia pectus,
 Hæc sunt christiade mitis, et arma ꝑ;ij.

Hi duo sunt gladij: seuos quos iussit in hostes

Luc. 22
d.

A Ethereus socijste gnine ductor emi.

Iam precibus nati genitor pius anxiu illis,

Mat. 26
d.

Transcat in famulos hic pater oro calix.

Cum deus antè ingum tractat, cū mitigat acre,
 Incipit id seruis mittus esse suis.

Quò foret hoc leuius, seuoq; perunxit amoris,
 Frustra ꝑ; decidit maxima falce crucis.

Bar. 6. g

Vi caput & Christi spinarum attriuit acumē,

Vndiq; ad has volucrum turba repēte volat.

Turba repente volat seruorū prodiga vitæ,

Et domini seuam gaudet adire necem.

In ꝑ; Crucis ramis vatorum ponere nidos,

Sze. 11
b.

Virtutum & prolem gignere mente nouā.

Tunc auis in terris fuerat rarissima martyr,

Nunc vix æquantur testibus astra Dei.

Colla ꝑ; tu gladio subdentē martyra firmas,

Das generi lechum spernere fœminam.

Induit inuictum damnis virguncula pectus,
 Prorsus foemineos exuit illa metus.
 Quã nec et hasta furẽs, rapidus nec terruit ignis
 Horrida vis cruda denique nulla necis.
 Naturas maior mutauit gratia rerum.
 mitis & immitem territat agna lupum.
 Fœmina nam potuit seuos superare tyranos,
 Quicquid et hi pergunt apposuisse mali.
 Rebus enim infirmis prostermit fortia mundi,
 Deprimunt istius colla superba Deus. 1. cor. 10.
d.
 Præsides ut homo diuinis fidere discat,
 At nusquam nisi viribus iste suis.
 Flumina non elephas potat nisi turbida fœdus,
 Ne videat propriam, quam timet effigiem.
 Te fera Crux dominus pœnarũ flumina turbat,
 Fœmina quò posito sorbeat illa metus,
 Sic noluit mortis grauitatem abscondere duræ,
 Ne speculo validum se male cernat homo.
 Sic hominis texit simulachrum crimine fœdum,
 Victrix supplicij quod satis vnda refert.
 Mentis enim in seuos timidi seu corporis hostes
 Crimine nos vires reddimur inualidi.

Cur cadit humano populus certamine victus?

Hic quoniam vitijs victus & antè fuit.

Quid precor hebreos spoliavit pectore firmo?

Nonne scelus iusto numine turpe Dei?

Audax qui negligit dominum timuisse potentè,

Hic hominem timeat pallidus, ille iuber.

Sap. 17.
c. Nil magis est timidum, sibi quam me scoscia culpa,

Prover.
28.24. Fortius at morum nil probitate datur.

Qui scelerum infelix vinculis arctatur acerbis,

Quæ poterit sathanæ bella mouere precor?

Hunc miserum demon nullo certamine victor

Ad nigra brutorum tartara more trahit.

Fuste velut seruum dominus dum corripit atrox,

Quæ gemmas vincitum ludit ubiq; manus.

Fusa diu sterili curciatus flumine tellus.

Non dabat ætherco tritica digna loco.

4. reg.
2. d. Vt Crucis aspersum fuit id sale flumè eandè

Martyrij terram fertilitate replet.

Laudis amor stultum morti subdebat inanis,

Martyra tunc miseris demonis esse iubès.

Nunc vocat in cadem summi veneratio regis.

Martyranum domino dat crucis vna fides.

Coniugij tribulos tellus reddebat acerbi,
 Mortalis foetus prolis & illa breues.
 Iris ut emicuit sacra de Virgine Christus,
 Lilia mundicia dat quoque Virgine.e.
 Flos ego sum campi, dominus cum dixit & iris
 Vallis, idem vero seruuulus ore canit,
 Sed decus in terris sibi non ascripsit virum,
 In cruce ni rubens flos vbi factus obit.
 Virginea Virgo produuit candidus aluo,
 A cruce purpureus sanguine martyr ab it.
 Indicat hoc tempus, dum mors quo abstulit atrox.
 Nam tunc purpurco flore nitebat humus.
 Virga quid ostendit florens Aaronis agendum,
 E cruce ni flores affore martyrys
 A Cruce purpurcos flores, & lilia princeps
 Candida caelestis, non aliunde legit,
 Hac furẽ, ut primos collegit ab arbore fructus,
 Primitiasque cruceis obtulit ille patri.
 Furẽ inquam, Christo qui poenas fudit easdem
 Danti, & seroto pectore credit ei.
 Clamat & à trunco cupiens consortia regni.
 Quae so mei in regno Chryste memeto tuo.

Gen. 3.
c.

Cat. 2. b

Nu. 17.
c.

Luc. 23
f.

Luc. 23
f.

Nam crucis est fructus vidui custodie lecti,

Confessor, martyr, virginisque nitor,

Mat. 27

c.

Luc. 23

b

Ioā. 19. a

Hi sunt tres quondam signati triplice veste,

Qua tegitur dominus, dum scateret opprobrijs,

Virginibus siquidem vestitus conuenit albus,

Ceruleus viduis, purpura martyribus.

Cāt. 2. e

Hi sunt, quos nasci rutilantes sanguine flores,

Hæ, quas miratur mystica sponsa, rosæ.

Cant. 2

c.

Cāt. 2. d

Turturishi gemitus, fusos quos audit in auras,

Hæc est, quam cernit, vinea fronde virens.

Non fuit ingenitæ normæ vitro mētibus arbor,

Nec saxis sculptæ talia ferre potens,

Nec poterat tales perituri flumine præmi,

Nec dare terreno sparsa cruore frutex,

Quales æternæ mercedis gurgite fœtus,

Cruxque rigata Dei sanguinis amne tulit,

Perpete fronde virens, ut malus citrea nunquã

A se fert vacuam fructibus ire manum.

Nã steriles nusquã depromit ad æthera ramos,

Seu ver mitescat, siue grauescat hyems,

Sic crux perpetuis pulcherrima floribus halat,

Pomaq; Christiades quæ legat, usq; refert.